

Pirmoji Vasario 16 sukaktis

Nepriklausomybės metinės A. Panemunėje

ATS. PEST. GEN. V. GRIGALICUNAS - GLOVACKIS, Kolumbija

1919 m. sausio pradžioje šviesios atm. prof. Pr. Dovydaitis ir didž. gerb. prelatas M. Krupavičius per gerbiama ateitininkiją ir pastarasis asmeniškai daugely vietų lankymu prikėlė ne tik visą, suvalkią, bet veik visą Lietuvą nuo nuožaus priešo ginti mylimą Tėvynę. Šių dviejų didelių tautos vyrų balsas neliko balsu, šaukiančiu tyruose. Katalikiškos dvasiškios paraginti sukilo visi, kas gyvas, itin katalikiškoji moksleivija ir visuomenė. Mylimoji moksleivija metė mokyklos suolus, metė mokslo vadovėlius ir savo tėvų laiminama nuskubėjo į anturą pulką savanoriais stoti. Kaunas išvydo gal nuo tėvų - protėvių nematytą reginį: nemažai lietuvių būreliai, išdabintose rogešė, į kurias buvo įkinkyti irgi su išdabintais karčiais arkliu, linksmi, pakilusiu nuotaika su lietuviškomis dainomis traukė iš suvalkių pro Garliavą, Aleksotą, Senąjį Kauno miestą, Prezidento gatvę ir Laisvės Alėją iki Daukanto gatvės, kur pasisuko dešinėn, švies. atminties didelio antro pulko geradarių Roko Šliupo namo 5-to numerio link. Mat, ten p. Šliupo buvo priglaustas antro pulko štabas ir karininkija.

Gerojo Dievulio ypatinga globa, gal ir dėl maldų pamilusio pulką, ganytojus švies. atmin. Pr. Karevičiaus ir, neabejotinai, mielių savanorių tėvelių dėka, antrasis pulkas augo ir savanorių skaičiumi, ir dvasia ne dienomis, o valandomis. Veikia jam teko pagimdyti ne tik Kauno, Mariampolės, Vilkaviškio, Šakių komendantūras, bet ir pirmąją bateriją ir pirmąjį eskadroną. Kadangi pulkas jau negalėjo sutilpti Daukanto gatvėje, o karveinių okupantų vadovybė nenorėjo suteikti, tai teko, gal kiek per klaidą, užimti Laisvės Alėjoje 63 nr. (kur vėliau įsikūrė Kauno Apygardos Teismas). Mat, šis namas, gar didelis ir erdvas, svarbiausiai — išėjo į keturias gatves: Prezidento, Lukšio, Ukmergės plentą ir Laisvės Alėją. Labai patogus apsigynimui, jeigu Soldatenratho (Kareivių Tarybos), mūsų begaliniai nekenčiančio, pakurstyti "spartakai" panorėtų mus pulti, siekdami išsklaidyti.

Tame name buvusį kelių karių būrelį "maloniai" išprašėme su savo reikmenimis į Laisvės Alėją, patys namą užėmėme ir tuojau išstatėme namo kampuose į gatvę nukreiptus kulkosvaidžius. Toks savarankus pasielgimas labai nepatiko nei okupantų karo vadovybei, nei Soldatenrathui.

Pradėta galvoti nuo pulko atsipalaiduoti. Tuojau buvo skirtas labai apilestos karveinės A. Panemunėje, prieš izraelitų kapus, kur vėliau įsikūrė Karo Mokykla ir Aukštieji Karininkų Kursai. Nuo sausio 10 dienos pradėjome tvarkytis A. Panemunėje. Savanorių priėmimo būstinę ir kitus, buvusius pulko užimtus, trobesius perdavėme komendantūrai.

Kol buvome Kaune, mus veik kasdien lankydavo mūsų mylimas ir didžiai gerbiamas ganytojas Pr. Karevičius. Štabe ir savanorių registracijos skyriuje išbūdavo dvi - tris valandas.

Jam buvome pastatę fotelį, kad jis galėtų ir pailsėti, ir džiaugtis gausingų savanorių atvykimu. Išeinant ganytojas su visais maloniai atsisveikindavo ir kiek vieną pa'aimindavo, pranašaudamas Gerojo Dievulio palaimą ir pergale kovose dėl laisvės.

Atsikėlus A. Panemunėn, anturą dieną pulką ištiko didelis smūgis: liko iš pasalų spartakistų nukauti grįžantieji, sargyboms Kaune pasikeitus, du savanoriai Juozas Kalašūnas ir Antanas Zembacevičius, abu zanavykai. Tai buvo pirmosios savanorių aukos ant tėvynės aukuro. Kilo didelis "aliarmas": norėta tuojau pulti okupantus, bet jų karo vadovybė paskubėję mūsų vyriausybę atsiprašyti, pradžiam kalbininkus tinkamai nubausti ir ateity panašų įvykį vengti. Tačiau tas brolvaikiu, kad Vasario 16-tą pulti JAV Raudonojo Kryžiaus delegaciją, apsisitėjusią viešbuty "Metropol" ir nudėti beginantį Kauno komendantūros karžygį Praną Eimutį. Vėl atsiprašymas, vėl žadėjimas nubausti kaltuosius spartakus ir neleisti, kad daugiau kas panašaus pasikartotų. Tikrai, daugiau nieko panašaus nepasikartojė, nes, tikrai, pajuto, kad mes esame "apaukę plunksnomis" ir galime parodyti, "ką mokame".

Sakoma, kiekviena pradžia sunki, bet itin ji buvo sunki antram pulkui. Be trūkumų, rastų apilestose karveinėse, prisidėjo dar trūkumai maisto, ginklų, drabužių, avalynės, šarvuotės ir reikarčių, net vandens. Mat, prireikė sutvarkyti vandentiekį ir tai šaltoką žiemą. Teko gerokai pavargti, gaminant kurą. Tik šiaudų guolinai A. Panemunės mieli ūkininkai gal apšėdai pulkui nepasigailėjo.

Tad materialiniams trūkumams sumažinti teko ieškoti pakaitalo, kad pulkui savanoriai, kaimo berniukai, nenustotų dvasios ir negrįžtų namo. Dvasiai pakelti išprašytas iš švies. atminties irgi pulkui labai prielankaus, Vilkaviškio ganytojo Karoso labai geras kun. kapelionas Juozapas Ramanauskas (Pakuonio vikaras), tikras dvasios vadas ir pasišventęs Dievo, tėvynės ir artimo tarnybai. Nusamdytas tais laikais geriausias Sv. Juozapo Draugijos dūdų orkestras, p. Gužo vedamas; pakviestas chorvedžiu, vėliau pagarsėjęs šaulių dalinių chorvedis Antanas Vaičiūnas; išprašytas pas mielą ganytoją Karosą teisė laikyti pulkui pamaldas prie išstatyto švenčiausio; pamokslui sakytai buvo kviečiami ir niekad neatsisakydavo didž. gerbiama pagarsėję Kauno ir Vilkaviškio pamokslininkai, bet tai vis buvo dvasiai pakelti priemonės; materialiniams gi trūkumams teko imtis drastiškų priemonių, dažnai išeinančių už įstatymo ribų, itin už rūbų, vyriausybės nustatytų, mums visai netinkamų, rusų karinių nuostatų.

Pulkui savanorių dvasiai pakelti, tokios progos kaip Vasario 16-tos minėjimas praleisti būtų tai "mirtina" nuodėmė. Tad tam minėjimui ruoštis pradėta nuo galo sausio. Kapelionui pavesta sutvarkyti bažnytinis reikalus ir tinkamai baž-

nyčią išpuošti. Chorvedžiui su orkestro vedėju p. Gužu — išmokyti savanorius giedoti bažnyčioje ir dainuoti karveinėse, orkestrui pritariant, ne tik himnų, bet ir karines bei kaimo linksmesnes daineles. Pulkui karininkai patys labai uoliai ėmėsi mokytis dainuoti, sudarydami ypatingai gerą karininkų chorą, kuris pagarsėjo ne tik 1919 metais, bet ir tolesniu laiku, pirmaudamas prieš kitų pulkų karininkų chorą.

Pulkui komendantui karininkui Raului Statkevičiui pavesta buvo apieiti visus Panemunės namų savininkus ir "patarti" Vasario 16-tai dienai išpuošti namą tautinėmis lietuviškomis vėliavutėmis, nesant medžiaginių, — popierinėmis ir sutvarkyti prieš savo namą ir sklypą šaligatvį. Kai kuriems ne lietuvių tautybės namų savininkams suabejojus, lietuvių pulko vado teisę panašius "patarimus" naudoti, mat, šiuos reikalus tvarko Sančiuose esąs okupantų komendantas, į tai karininkas Statkevičius pasakė, kad ne jo reikalas pulko vado teisės svars tyti, o tik pareigą atlikti, ir pridėjo, kad jei Tamstos namas nebus papuoštas ir šaligatvis nesutvarkytas, tai turėsite reikalą po švenčių su pulko vadu, pulkininku Glovackiu.

Aš pats susitariau su parapijos komiteto pirmininku (valstaus viršaičiu) gerb. p. Antanu Pranaičiu (buvusiu mano Turkestane dvasios vado, didelio mokslininko ir vertėjo izraelitų talmudo bei ilgamečio Imperatorių Rymo - Katalikų Dvasinės Akademijos profesoriaus, kun. Justino Pranaičio jiems neklūdė vėliau ruošti bus išvalyta nuo sniego ir smėliu išbarstyta A. Panemunės gatvė, einanti nuo pulko karveinių — bažnyčios link ir apskritai bus viskas sutvarkyta taip, kaip Vasario 16-to minėjimui pritinka. Su parapijos klebonu, šviesios atminties prelatu Justinu Staugačiu, einančiu tuo laiku dar ir Aukščiausio Valstybės Tarybos prezidento pirmininko (atseit, Valstybės Prezidento) pareigas sutarta, jis Vas. 16-tą teiktųsi sujungti parapijos šv. mišias (sumą) su pulkui laikomomis; jas pats celiuotų ir leistų pulko orkestrui vargonams pritariant ir pulko chorą sujungti su parapijos choru, taipgi kad leistų parapijos bažnyčią pulko kapeliono rūpesčiu išpuošti, po mišių gi — teiktųsi priimti su kitais kilmingais svečiais bei savo parapijos kleru ir Panemunės parapijos parinkimu garbingais ūkininkais pulko parada.

Šviesios atminties prel. Staugaitis, vėliau Telsių vyskupas, su mielu noru visa tai priėmė.

Pagaliau išaušo visų labai laukiama Vas. 16-toji. Anksti papusryčiavus, tuojau pradėta

Poezija iš Lietuvos

KUR KVEPIA LIEPOM...

Kur kvepia liepom ir medum, —
Cyrena vyturėliai:
Kur plaukia, iriasi dangum
Margieji debesėliai,

Kur sesės jaunos vainikus
Iš rūtų nusipynė —
Kur mūsų dainos į laukus
Sau kelių prasiskynė...

Šilai ir žemė apjuosta,
Išmargintais trintėiais —
Rūpintojėliams paskirta
Ne vieno sodžiaus gryčia.

Naktis, kaip čigonė, širdin atkeliauo,
Seselių žvaigždžių nelydėta —
Žirgais nebalnotais — beprotė šuoliavo —
Atnešusi skausmą žadėtą...

Kaitra, ar speigai akyse žiburiuoja,
Ar dega krūtinėj pasaulis...
Sėtoniškom skraistėm į viską užkloja,
Užmigdžiusi motiną saulę.

Vaivorykštė imsiu dangaus margadryžę
Supancioti naktį beprotę,
Kad saulė į širdį kankintą sugrįžus
Šimfonijai pergalės grotų.

Skaisti aušra užgeso; ir sutemo.
Toli, toli neliko žiburių;
Sutirpo sienos mūsų seno namo,
Draskytos vėtrų, viesulių žvarbių.

Juodi stiklai, it klaidios akys žvelgė,
Nekėlus saulei guolyje pušų —
Tarytum jie tave maldavo, meldė
Ugninį saulės lūpų bučinį...

Bet šilas slėpė kaitrą, dieną, šviesą,
Apdengęs drobėm tėviškės skliautus,
Suklupusią, suvargusią, gi, tiesą
Išvarė jis į svetimus kraštus...

Red. p a s t a b a: Šių eilėraščių rankraščiai redakcijos buvo gauti iš Lietuvos.

ruošti ir puošti bažnyčion. Visi norėjo eiti. Teko burtais nustatyti, kuriai kuopai tenka likti saugoti karveines nuo "gero kaimyno" (okupanto karinio dalinio), įsikurusio karveinėse, kur vėliau tapo įkurtas 5-tasis Didž. Lietuvos Kunig. Kęstučio pulkas. 9-tą val. pulkas pradėjo žygiuoti bažnyčion. Priešaky orkestras su auksu blizgančiomis triūbomis, toliau — puskarininkų mokykla, kuopos ir komandos. Orkestrui pavargus groti, kuopos pradėjo savo dainas ir taip prieita prie bažnyčios. Žmonių privažiota tiek, kad didžiausi Panemunės šv. Roko atliečiai turėtų "pasikavoti". Arkliai ir važiai turėjo būti sutalpinti Basanavičiaus šile ir šoninėse nuo kalno gatvės. Pulkui ginklams sustatyti liko palikta siaura juosta; savanoriai — pusė bažnyčios ir pusė šventoriaus, kita gi pusė bažnyčios ir šventoriaus palikti parapičiams ir kitų parapijų svečiams. Be to, veik sausakim-

šai liko užpildytas tarpas nuo bažnyčios iki Basanavičiaus šilo.

Prieš pat šv. mišias ne tik pulko ir parapijos chorai, bet veik visi — taip bažnyčioje esą, taip lauke — dalyviai, orkestrui, vargonams pritariant, galingai užtraukė "Pulkim ant kelių visi krikščionys". Daug kas nuo įspūdių negalėjo susilaikyti nuo džiaugsmo ašarų. Šiai giesmei pasibaigus, pradėtos prie išstatyto švenčiausio šv. mišios, kurias celebravo su asista pats prel. Staugaitis. Kas pats pamokslą, šiandien nebeprisimeinu.

Po šv. mišių pulko ir parapijos chorai, orkestrui ir vargonams pritariant, sugiedojo himną "Te Deum laudamus".

Po to prasidėjo paradas. Pradžioje pasveikino visuomenę, it' in savanorių tėveliams, kurių čia apšėdai būta, už jų leidimą vaikams savanoriams stoti, o visiems už prielankumą, gausu pulko šelpimą ir apskritai už visą gerą, kurį pulkui Suvalkijos visuomenė daro. Man baisus ir sugrojus maršą, prabilo pulką Pranaitis, labai nuoširdžiai sveikindamas pulką Panemunės parapijos ir valsčiaus vardu, pažadėdamas ir toliau mus šelpti. Pasidžiaugta didžia pulko ir visuomenės vienybe: (Nukelta į 7 psl.)

KULTŪRINĖ KRONIKA

• Apie Lietuvą ir Rusiją XV-XVI amžiuje. Londono u-to slavistikos skyriaus dvyk metuose leidžiamas žurnalas "The Slavonic and East European Review" paskutiniame nr. (gr., 1960 m.) pirmuoju mokslo straipsniu deda rusų kalbos dėstytojo Oksfordo u-te J. F. I. Fennellio mokslinį darbą, pavadinimą "Dinastijos krizė 1497—1502 m." Jame kalbama apie mūsų Didžiojo Kunigaikščio Vytauto dukters Sofijos (Maskvos DK Vosyliaus I žmonos) vaiką Ivaną III, kuriame Amerikoje gyvenęs rusas istorikas prof. Vernadskis randa iš prosenelio Gedimino paveldėtų politinio gudrumo ir atsargumo žymių (veikale "Russia at the Dawn of the Modern Age", Yale u-to leidinys, 1960 m.). Visi rusų istorikai, kaip žinoma, Ivanui III (viešpatavusiam 1462—1505 m.) sutartinai teikia "Didžiojo" titulą. Jo tėvas Vosylis II (Sofijos Vytautaitės sūnus, tokiu būdu, turėjęs pusę kęstutaičių kraujo) 1448 metais pasirašė su paskutinių Jogailos (ir Sonkos Alšėnaitės sūnumi) Kazimieru sutartį pasidalinti įtaką ginčijamoj Vakarų Rusijoje (Gudijoje ir Ukrainoje).

Aišku, Maskva jau tada vedė sutarčių laužymo paprotį. Jogailaitis, Kazimiero sūnus Aleksandras 1492 metais tapo Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio (tais pačiais metais Kolumbas atrado "naują pasaulį" Ameriką), o vėliau (1501 m.) ir Lenkijos karaliumi (mirė 1506 m. — vieneriais metais po Ivano III). Bet kęstutaitiško kraujo ketvirtą dalį turįs Ivanas III nenorėjo, kaip Vytautas su Jogaila, sugyventi su jogailaičiu Aleksandru ir pradėjo žygi "atsiimti" iš Lietuvos "rusų" žemes. Jo darbą vėliau užbaigė Ekaterina II (vokietė), nes žygis sunkiai vyko: kaip pasakoją prof. K. Pakštas (Lituanus nr.), truko net 247 metai ir buvo net dešimt karų su Lietuva, iki Maskvos valdovai aukštyn kojom apvertė Algirdo siekiamą Rusiją įjungti Didžiojo Lietuvos Kunigaikštijon.

Fennellis pavaizduoja 1497—1502 metais Ivano II šeimoje susidarusią dinastijos krizę ir įrodo, kad sūnus Vosylis II įpėdiniu tapo, pagręsęs tėvui maitingų suklimu. Įvykiuose dalyvavo iš Lietuvos kunigaikščių šeimų kilę Maskvai tarnaujį didikai Patrikai, Rapalovskiai ir kiti. Įdomu, kad sovietų istorikai (Bazilevičius, Čerepnis) bando aiškinti krizę nesutikimu Ivano II su jo žmona Sofija Paleologaitė (gimnaitė paskutinio graikų Bizantijos imperijos, iš kurios rusai krikštą į ir galėjo — abiejų chorų, orkestrui pritariant, "Lietuva, Tėvynė mūsų". Po to aš nuosirdžiai padėkoju visuomenei, it' in savanorių tėveliams, kurių čia apšėdai būta, už jų leidimą vaikams savanoriams stoti, o visiems už prielankumą, gausu pulko šelpimą ir apskritai už visą gerą, kurį pulkui Suvalkijos visuomenė daro. Man baisus ir sugrojus maršą, prabilo pulką Pranaitis, labai nuoširdžiai sveikindamas pulką Panemunės parapijos ir valsčiaus vardu, pažadėdamas ir toliau mus šelpti. Pasidžiaugta didžia pulko ir visuomenės vienybe: (Nukelta į 7 psl.)

• R. Spalio apysaka "Alma Mater" jau pas'ekė skaitytojus. Išleido Viltis. Knyga turi 434 puslapius, parašyta labai intriguojančiai. R. Spalis čia apima Kauno studentų gyvenimą. Čia juos matome auditorijose, b' b' liotekose, butuose, bendrabučiuose, atostogose, parodų ir šokių salėse, diskusijose, balnuose, užsienio studijose ir kt. Tačiau tie kasdieniai dalykai čia yra pavaizduoti kūrybingai. Ne sausas aprašymas, o pulsuojančias gyvenimas perteikiamas gyvu dialogu, kurių rezgimo tikru mesteriu autorius pasirodo eilėje puslapių. Autorius daug kur perteikia vykusį įsijautimą į studentų ir studenčių psichologiją. Personazus sudaro ir ateitininkų, ir varpininkų, ir neolituojų ir kitokie atstovai, ir autorius gana vykusiai stengiasi išlaviruoti nieko neužgaidamas, visus vaizdžiai į veikala įvesdamas.

Autorius daugiau įdomu studentų širdies reikaliai. Romantika čia dominuoja, nustelbdama kitas sritis, ir dėl to ne vienam skaitytojui gali susidaryti nevisai tikslus vaizdas, kad Lietuvos studentas buvo perdaug lengvavėdiškas, ypač, kad čia aprašomosios liepsnelės keičiasi ir ima įvairias kryptis, o užsėnin išvykusioji studijuoti ir visai paslysta. Autoriaus nuopelnas, kad jis rūpestingai vengė vaizduoti tų paslydimų detales, savo knygai pasisiekimo ieškodamas ne nešvankiam vulgarume (ko gausiai užtin'kame naujuose amerikiečių ir kitų veikaluose), bet kūrybi-niame stiprumo.

Po "Gatvės berniuko nuotykių" ir "Ant ribos", šis veikalas yra lyg jų tęsinys. Autorius kūrybingoji vaizduotė tiek turtiną, kad ir šiuo veikalu ta serija dar neatrodo baigta.

• Atsiminimų knygoje mini Lietuvą ir Lietuvos. Anglų kalba knyga "The Undeclared Nation" parašė Adolfs Blodnieks. Išleido Robert Speller New York. Knyga turi 311 pusl., kainuoja \$6. Autorius yra buvęs Latvijos ministeris pirmininkas, pats dalyvavęs sąjūdyje prieš caro režimą. Ši knyga tai jo atsiminimai tų laikų veikimo, revoliucijos, nepriklausomos Latvijos atkūrimo, darbo seime, žemės reformos pravedimo, ūkininkų partijos suorganizavimo, Sovietų ir nacių okupacijos Latvijoje, tremties gyvenimo.

Autorius dabar yra JAV-se. Savo knygoje jis pakartotinai mini Lietuvą ir lietuvius. Yra stiprus Baltijos tautų federacijos šalininkas ir tam klausmui yra paskyręs specialų skyrį šioje knygoje, mini apie pasitarimus su lietuviais.

• Dail. A. Tamošaitienės studija aplankiusi Ottavos federalinės valdžios švietimo inspektorių, ja labai susidomėjo ir pranešė įvairioms Kanados dailės draugijoms, kurios dabar kviečia dalyvauti jų rengiamose parodose. Apie mūsų dailininkės kūrybinį darbą plačiai rašė ir angliškoji Kanados spauda.

• Emilis Skujenieks, latvių rašytojas, d' dells lietuvių draugas, pulkiai mokas lietuvių kalbą, jau trečias mėnuo gydo, susilaukęs koją. Sveikata jau tiek pagerėjo, kad gali darbuotis prie stalo. Skujenieks yra "Draugo" skaitytojas ir bendradarbis.

Dail. J. Kaminskis

Povilo Lukšio žuvimo vietoje

Paskutinė prof. Pakšto kalba

Šventoji laisvė ir bailumo kūdikis — ištautėjimas

Motto mano kalbos būtų iš Vergilijaus:

— Jei pasaulis sudus į šipulius, visai subyrės, tai etruskai išplauks ant skeveldrų!

Mes esame kaip tik tokie iš sudužusio laivo žmonės, kurie ieškome skeveldrų, kad galėtume išplaukti iš šelstančio neramumų okeano į ramybės salą, kur aš mes norėtume vadinti Lietuva, brangioji salis.

Mes čia esame patekę į visų kraštų ateivių kraštą, į kurį atvykdamas ateivis, pagal estų filosofą Keiserling, savo sielą palieka kitoje pusėje okeano, kad liktu tuščia vieta kitiems pridurti naujai sielai — gal guminei, kuriai geriau galima būtų pritaisyti naujomis sąlygomis.

Stai, kodėl mums dabar kyla problema, kaip išlaikyti lietuvių? Mūsų lietuvių daug didesnis pavojus yra čionai, negu Sibire. Sibire mus naikina fiziškai: darbu, badu, kančia, bet kokia maldaknygė atėjo į Šibirą, keturių mergaičių parašyta? Gal po 100 metų kas rašys, kaip jis socialiai apsišvietė, skaitydamos maldas šitų keturių mergaičių, kuriose 32 kartus Lietuvos vardas yra minimas. Mes čionai tokių nebeprašysime, dėl to, kad mes nepakliuovom santvarkon, kurią atnešė nepraktiškas, žiaurus ideologinis materializmas. Mes pakliuovom į praktiškojo materializmo šalį, kur tobuliau naikina žmogaus sielą. Mes pripratome prie Cadillacų ir visokių šio gyvenimo patogumų, ir demonas iš mūsų juokiasi kažkur aukštai...

Mano pažūra visiškai dramatiška į mūsų likimą. Mūsų išlikimo reikalu aš pradėjau rūpintis nuo 1924—5 metų.

Roeder, Kalifornijos antropologas, gvilddamas ištautėjimą, įvairių tautų, parenka pavyzdžius, kaip japonas svetimą kultūrą asimiliuoja, nenustodamas nieko japoniško; kita pavyzdį duoda žydų, kaip jie netenka savo tautybės žymų, ir priima kitų tautybių žymes, su kuriomis bendrauja. O trečiam pavyzdžiui neranda geresnių, kaip lietuviai. Jis pradeda nuo Mindaugo ir Gedimino laikų, duoda vaizdą, kokia buvo didinga Lietuvos imperija, ir kaita ta imperija buvo pastatyta. Kaip ta viešpatinė imperija, užėjus savo valią ant pusės Europos, užimanė svetimos kalbos, svetimų papročių, ir tobulo ištautėjimo. Tobulo!

Šita tauta, valdžiusi nuo Baltijos ligi Juodųjų Marių, išmargino savo vardais visą Lenkiją ir Rusijos istoriją; ten pilna lietuviškos kilmės vardų, bet ką Lietuva turi iš to?

Kai atvykau į šią šalį, nieko daugiau šioje šalyje nevertinau, kaip laisvę, šventąją laisvę, bet visuomet jaučiau, kad daug daugiau šiam kraštui daviau, negu jis man doleriais galėtų atlyginti.

Dabartinio metu, ir visoje šioje generacijoje, kada Ateitininkai kija gimę, augo ir stiprėjo, jos užsimojimas buvo — perkelti Lietuvą iš Azijos į Europą. Tai yra didaus turinio užsimojimas, audra, revoliucija drąsiųjų žmonių žygis! Ir sakysiu, kad tas žygis veda prie gražiausių rezultatų. Mums trūko dar vienos generacijos, kad mes pataptume Europos širdimi. Dar viena laisva generacija! Bet, deja, tai neįvyko... Todėl... ir mano laikrodžio sustojimas.

Aš nežinau, ką daryti, kaip užsukti tą laikrodį, ypatinai, kad dabar tenka gyventi kitėjantame pasaulyje. Įžengėme į

bailiųjų karalystę. Bailumas pasidarė didelė dorybė didžiųjų valstybių vyrams. Visi nusigando Stalino ir Chruščovo! Niekas nebedrįsta nei stipresnės kalbos pavartoti, nei stipresnės idėjos išreikšti. Visi lyg apglušę. Dar su prof. Šalkauskiu esu kalbėjęs, kokios nelaimės gresia visam pasauliui? Anot jo, tai — nutautėjimas! Dėl ko nutautėjimas vyksta? Dėl to, kad jaunimas nebetenka drąsos, kad jaučia, jog jam yra pridirbtą svetima siela! Jis jaučia, kad nebūtinai savo dvasios, savo kvapo, savo jėgos, savo idėjos! Jaunieji suniurktyti, aplaužyti, pamurdyti svetimuose skystimuose: sintetinės sielos, nedrąsos, beveidės, be talento. Mokykla Amerikoje yra baisioji padėty. Baisioji! Jūs gal patys skaitėte per pastaruosius pusantų metų straipsnius žurnaluose, kokioji baisioji žemumų atsidūrė Amerikos mokykla. Ilgai apie tai tylėta — dabar prabyla visi apie tai šneka...

Kai pirmasis Sputnikas buvo paleistas, pas mane atėjo keli kolegijos profesoriai beveik verksnodami, kas bus su Amerika, kas bus? Jie norėjo, kad aš jėms čia būčiau vadovas (jė duosią sekretorių), pradėti sąjūdį atstatyti (švietimo) programai...

Ką mes vadiname High School — tai truputis mažiau, kaip progimnazija. Kolegija — truputį mažiau, kaip gimnazija. Universitetas prasideda nuo to, ką mes vadiname Graduate School. Tai dabar, tokią mokyklą turint, mes savo jaunimo išlavina turime papildyti namie, turime įkvėpti drąsos. Drąsiųjų žmonių mums reikia! Kai mes turėsime drąsiųjų žmonių, mes pajusime, kad mes pradame sukli laikrodį 100 metų pirmyn!

Vienkalbis žmogus — mažas vertis. Žmogus turi būti daugikalbis. Tiek mes turėjome žmonių, kur mokoje svetimas kalbas, — o dabar liko nebe daug. Didžiausio turto nustojo me. Amerikos visuomenei, armijai, valdžiai reikalinga 1/2 milijono rusiškai kalbančių. Kaip juos gauti, jei per metus išmokini, per antrus metus spėja gražiai užmiršti? Taip pat reikia 3,000 lietuviškai kalbančių, su tais, gal, bus lengviau. Mums reikia užauginti kitokių jaunimą! Negalime mes dekul-

tūrizuoti — ištautėjimas inteligento prasideda nuo dekulūrizacijos.

Dekultūrizacija — tai išvedimas savos kultūros — svetimosios įvedimas. Drąsiųjų tai neįstinga.

Patys būkime drąsūs, ir savo jaunimą auklėkime drąsiai! Perkelkime į čionai didingą dvasinių Atėnų — Lietuviškosios dvasios karalystę — tuomet mes pajusime pilną gyvenimo prasmę, pasitenkinimą pasaulio gėrybėmis, ir mums gyvenimas pasidarys labai įdomus.

Red. pastaba: Ši prof. dr. Kazio Pakšto kalba, pasakyta Ateitininkų kongrese, Chicagoje, 1960 m. rugsėjo 4 d., nurašyta iš rekorder. magnetofono juostelės Miami Lietuvių klube, prof. Pakšto minėjimo metu, 1961 m. sausio 28 d.

Prof. Kazys Pakštas

tūrizuoti — ištautėjimas inteligento prasideda nuo dekulūrizacijos.

Dekultūrizacija — tai išvedimas savos kultūros — svetimosios įvedimas. Drąsiųjų tai neįstinga.

Patys būkime drąsūs, ir savo jaunimą auklėkime drąsiai! Perkelkime į čionai didingą dvasinių Atėnų — Lietuviškosios dvasios karalystę — tuomet mes pajusime pilną gyvenimo prasmę, pasitenkinimą pasaulio gėrybėmis, ir mums gyvenimas pasidarys labai įdomus.

Red. pastaba: Ši prof. dr. Kazio Pakšto kalba, pasakyta Ateitininkų kongrese, Chicagoje, 1960 m. rugsėjo 4 d., nurašyta iš rekorder. magnetofono juostelės Miami Lietuvių klube, prof. Pakšto minėjimo metu, 1961 m. sausio 28 d.

Vestuvių nuotraukos ir augštos rūšies fotografijos mūsų specialybė.
PRECIN PHOTO STUDIO
(Incorporated)
EDVARDAS ULIS, sav.
4068 ARCHER AVENUE
Tel. Virginia 7-2481

Planingas taupymas visada moka gerus DIVIDENDUS!!
Nuo 1905 metų, tai yra, nuo pirmos įsikūrimo dienos,
MUTUAL FEDERAL SAVINGS
nuolat išmoko aukštus nuosimčius savo taupytojams

4 1/4% Metinis dividendas už santaupas visose sąskaitose!

PRADĖKITE TAUPYTI SIANDIEN

Mutual Federal Savings and Loan Association
Chartered and Supervised by the United States Government

2202 West Cermak Road, Chicago 8, Illinois
Phone: Virginia 7-7747 JOHN J. KAZANAUSKAS, Pres.

TAUPYKITE LIETUVIŲ SOSTINĖS CENTRE CHICAGO SAVINGS B-VĖJE

Pasidėkite santaupas į apdraustą, tvirtą finansinę įstaigą, visais atžvilgiais išbandytą per pastaruosius 36 metus. Negalėsite rasti patogesnės ir pelningesnės vietos. Puikiai išrengimai, aukšti dividendai. Atidarys vakarus savaitėje. Du dideli kiemai automobiliams pasistatyti.

Nemokamai teikiame daug pelningų patarimų.

KVIECIAME Į

CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

6245 South Western Ave. Chicago 36, Illinois
GRovehill 6-7575

ATDARA: Pirmadienį nuo 12 iki 8, antradienį nuo 9 iki 4, ketvirtadienį ir penktadienį nuo 9 iki 8. Trečiadienį uždaryta visą dieną, o šeštadienį nuo 9 iki 12:30 val. po pietų.

KULTŪRINĖ KRONIKA

• Pamėno Fausto Kiršos 70 metų sukaktį. Rašytojo Stasio Santvaro iniciatyva buvo sudarytas dešimties Bostone veikiančių lietuvių kultūrinių organizacijų atstovų komitetas surengti iškilmingą Fausto Kiršos 70 m. amžiaus sukakties minėjimą. Komiteto pirmininkas buvo St. Santvaras, sekretorius dr. inž. J. Gimbutas, kasininkas — J. Kapočius. Minėjimas įvyko gražiai įrengtoje naujoje So. Bostono Liet. Pil. Dr. jos salėje vasario 11 d.

Minėjimo vakarą gausi lietuvių visuomenė pripildė didžiulę salę. Buvo dalyvių ir iš toliau. Bet daug ausiai — bostoniškiai lietuviai, kurių tarpe F. Kirša gyvena ir dirba jau dvylimtus metus. Pastaraisiais metais Jubilatas gyvena iš kuklios pensijos, kurią jam moka valstybės įstaigos ir kurią jis ištaravo. Dirbdamas nelengvą darbą. F. Kirša tebėra kūrybingas ir veiklus, tebesidomį mūsų viešuoju gyvenimu. Sekas lietuviškus kultūrinius įvykius, daug skaitas savo ir kitomis kalbomis. Rašo dar ir poezijos, kurios skaitome ir skaitysime periodikoje, t. k. deja, ne visada gali tiek dirbti, kiek norėtų.

Gyvena 928 E. Broadway So. Boston, Mass., mažame viengungio kambaryje. Ne tik pats kambarys, bet ir koridorius pilnas knygų įvairiomis kalbomis.

Iškilmingas minėjimas praėjo labai sėkmingai. Žodžių sveikino Lietuvos garbės konsulas adv. Šalna, poetas J. Mikuckis ir eilė bostoniškų lietuvių organizacijų. Rašytojas A. Vaičiūnaitis paskaitė savo kruopščiai parengtą vertingą kalbą. Buvo daugybė sveikinimų raštu. Iteikta daug dovanų. Pats Jubilatas

pasakė tik keils sakinius ir prašė pirm ninkaujanti St. Santvarą parašyti tai progai žodį perskaityti.

Po posėdžio buvo Fausto Kiršos kūryba paremtas žodžio ir muzikos montažas, kurį parengė Aleksandra ir Antanas Gustaitiai. Atliko Zita Zaranaitė, R. ta Ausiejūtė, Pr. Lembergas, Jurgis Jašinskas ir Raimundas Žickas. Vaisių metu poeto gėbėjai turėjo progos asmeniškai jį sutikti, pasveikinti ir pasikalbėti.

• Apie R. Viesulo "Dainas". Šiomis dienomis, pavėluotai išėjus JAV Kongreso Knygyno "Quarterly Journal" sako: "Gauta puikus leidinys, vardu "Da'nos", Lietuvoje gimusio menininko Romo Viesulo, kur yra 10 jo litografijų senovės lietuvių liaudies dainų temomis. Paties menininko išleistas Paryžiuje 1959 metais, išspausdintas Jacques Desjoberto studijoje. JAV Knygyno egz. yra nr. 7 iš 30 viso išleistųjų. Įžangos žodyje poetas Henrikas Nagys sako, šis negausus, paties menininko parinktų liaudies dainų rinkinys esąs nedutis tolimo, šiaurėje pamiršto krašto pašnibždėjimas, kuris primena šilimą ir kvapensnį, neišdildumą ir nekalbėję tūkstančių nežinomų Lietuvos poetų — dainininkų, turėjusių gilių jausmų ir noro dainuoti. Romas Viesulas yra tapytojas, grafikas ir litografas. Jis gimė Lietuvoje 1918 metais, studijavo tėvynėje. Vokietijoje ir Paryžiuje. Į JAV 1951 m. atvykęs, jis suruošė kūrinių parodas daugelyje vietų." (V. Š.)

P. SILEIKIS, O. P.
Ortopedas. Protezistas. Aparatai-Protezai. Med. bandžai. Spec. pagalba kojoms (Arch Support) ir kt.
Val. 9-4 ir 6-8. Šeštadienis 9-1. ORTHOPEDIC TECHNIQUES LAB.
2850 W. 63rd St., Chicago 28, Ill.
Tel. PROspect 6-5084

DR. J. IR K. AGLINSKAI
GYDYTOJAI IR CHIRURGAJ
5430 So. Kedzie Ave.
Pirmia ligonis pagal sutartim. Dėl valandos skambinti telefonu REIMok 4-1552 nuo 2 iki 9 v. p. p. Kašdien išskyrus trečiadienį ir šeštadienį.

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSIŲ, NOSIŲ IR GERKLĖS LIGOS PRITAIKO AKINIUS
6322 South Western Avenue
Val. kašdien 10—12 val. ir 7—9 v. vak. Šeštadienis 10—1 val. Trečiadien. uždaryta. Kit. laikų sutartim. Ofiso telefonas PR 8-3229. Rez. telef. WAlbrook 5-5076

DR. VL. BLAZYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
4701 South Damen Avenue
Kampos 47-108 ir Damen Ave.
Val. kašdien nuo 6—8 val. vak. Šešt. 2—4 val. vak. Trečiadien. ir kitu laikų pagal sutartim. Ofiso telefonas 2-6048. Rez. WAlbrook 5-3048

DR. C. K. BOBELIS
Išskatė į šlapimo takų chirurgiją
Tel. PROspect 6-1706
2200 W. 116th St., Chicago, Ill.
Oakley Medical Arts Bldg. arba
484 Algona Ave., Elgin, Illinois
Tel. OWen 8-0843
Valandos pagal sutartim.

DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. Pirm., ketv., penkt. 1-4 ir 7-9. Antr. 1-6, treč. ir šešt. pagal sutartim. Sekm. uždaryta.

DR. S. IR M. BUDRYS
GYDYTOJAI IR CHIRURGAJ
(Bendra praktika ir Alergija.)
2705 West 51st Street
Valandos: pirm., antr., ketv., penkt. 2-9 val. vak.; šeštadien. 10-12 val. Ligonius priima pagal sutartim.

DR. J. G. BYLA-BYLAITIS
Nervų-Smagunų Ligos, Chirurg. OAKLEY MEDICAL BLDG.
2300 West 51st Street
Valandos: šeštadien. sutartim. GRovehill 6-3409. Neatsiliepūs skambinti PROspect 6-1705

DR. DANILEVIČIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Spec. vidaus ligos
Tel. ofiso — REpublic 7-4000 namų — GRovehill 6-8101
Persikėlis į naują ofisą.
2858 West 63rd Street.
FRANCISCO MEDICAL CENTER
Pirmia tik pagal appointment.

• Latviai susidomėjo "Draugo" premijotais romanais; vienas jų rašytojas tuo reikalu ruošia straipsnį latvių spaudoje; planuojama bent vieną iš premijotųjų išvesti į latvių kalbą. Latviškai išverstos Ramono ir Spalio knygos turėjo pasisekimo.

• J. Siniaus sukurta Kalėdų giesmė "Nakties tyloje" išspausdinta "Muzikos žinių" žurnale.

DAINA CO
(Sav. inf. A. Semėnas)
• Televizijos • Radijo, • Juost. rekorderiai, • Fonografai • Plokštelės, • Elektriniai virtuvės prietaisai • Elektr. laikrodis, • Rasosios mašinėlės, • Radijo ir TV lėmpučių, • Visokios antrinės, • Baterijos • Daly, • Foto kameros ir filmos • Elektros lėmpučių.
ARDAYMAS-TAISYMAS
3321 S. Halsted St. CL-4-5605
Atd.: 9-6 pirm., ketv. 9-9. Sekmad. uždaryta.

DR. T. DUNDULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Akusierija ir moterų ligos
4157 Archer Avenue
Ofiso val.: nuo 2-4 ir nuo 6-8:30 v. vak. Šeštadienis nuo 2-4 v. popiet. Trečiadienis pagal sutartim.
Ofiso tel. Virginia 7-0026
Rezidencijos tel. BEverly 8-8244

DR. W. M. EISIN-EISINAS
DR. K. G. BALUKAS
AKUSIERIJA IR MOTERŲ LIGOS
6132 S. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal sutartim.
Iki neatsiliepūs skambinti MI 2-0001
Ofiso HE 4-1414. Rezid. RE 7-6887

DR. B. GAIZIUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė akusierija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71-08 ir Campbell Ave. kampos)
Val.: kašdien 1—3 ir 6—8 val. vak. Šeštadienis 1—4 v. Trečiadienis uždaryta.

DR. A. GARUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Vidaus ir vaikų ligos
2757 West 71st St.
Val. kašdien nuo 6-8 val. vakaro. Šeštadien. nuo 12:30 — 2:30 val. p. p. Treč. ir kitu laikų tik sutartim.
Tel. ofiso ir rez. WA 5-2017
Ligonius priima pagal sutartim.

DR. JANINA JAKSEVICIUS
(JOKASA)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63 Street
Val.: Pirmad. ir ketv. nuo 2:30 iki 4:30; antr., treč., penkt. nuo 6 iki 8; šešt. nuo 1 iki 4. Kitu laikų tik sutartim.

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val. kašdien nuo 1 — 4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiadien. ir šešt. uždaryta.

DR. ALDONA JUSKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTE
PRITAIKO AKINIUS
2422 W. Marquette Road
Valandos 9—12 ir 7—9 v. v. pagal sutartim. Išskyrus trečiadienį.

DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Kašdien 10-12 ir 4-7. Treč. ir šešt. tik 10-13.

DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Lietuvių gydytojas)
3925 West 50th Street
Val.: Pirmad., antr., ketv., penkt. ir šeštadien. nuo 1—4 p. p. 6:30-8:30 val. vak. Šeštadien. 1—4 val. trečiadien. uždaryta.

DR. EMILY V. KRUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
4146 S. Archer Ave.
Val.: Kašdien popiet nuo 12—3 val. vak., pirm., antr., ketv. 6—9 val. Trečiadienis tik sutartim.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
MEDIKŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE
7156 South Western Avenue
MEDICAL BUILDING
Pirmad., antr., ketv. ir penkt. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6 v. — 8 val. vakaro. Trečiadien. nuo 11 val. ryto — 1 val. p. p. Šeštadien. 11 val. ryto iki 3 val. p. p. Ofiso tel. RE 7-1168. Res. tel. WAlbrook 5-3765

Tel. ofiso HE 4-1202, rez. PR 6-4723
DR. A. MACIŪNAS
"HIRURGAS"
2858 West 63rd St.
Val.: pirmad. ir ketvirtad. 1-4 p. p. antradien. ir penktad. 5-8 v.

Ofiso HE 4-1818, Rezid. PR 6-8801
DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė — vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-08 ir Campbell Ave. kampos)
Val.: kašdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v. Šeštadien.: 9 v. r. — iki 2 p. p. Trečiadienis uždaryta.

DR. JONAS V. MILERIS
NERVŲ IR SMAGENŲ LIGOS
5430 So. Kedzie Ave.
PAGAL SUSITARIMĄ
Tel. HE 4-1562
Skambinti 2 iki 9 val. popiet. kašdien. išskyrus trečiadienį.

DR. JULIJA MONSTAVIČIUS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
Vidaus ligos
10748 S. Michigan, Chicago 28, Ill.
Telef. ofiso: PULman 5-6706
Namų: BEverly 8-3946
Priėm. val.: kašdien 6-9 v. v., šešt. 1-4 v. p. p., trečiadienį — uždaryta

Tel. ofiso VI 2-1464. Rez. RE 7-8818
DR. ALBINA PRUNSKIS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
3250 South Halsted Street
Val. kašdien: 3-7 p. p.; Šeštadien. 2-4 val. Treč. uždaryta.

Ofiso telefonas — Bishop 7-2625
DR. AL. RACKUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4342 Archer Avenue
(Kampos Kedzie ir Archer)
VAL. kašdien nuo 2 iki 9 val. vak. Treč. ir sekmad. tik sutartim.

DR. ZIGMAS RUDAITIS
2745 West 69th Street
Spec. ORTHOPEDINES LIGOS
Priėm. šv. Kryžiaus ligoninė
VAL.: Pirm., antr., ketv., penktad. nuo 9 iki 11 ryto ir nuo 6-8 val. v. Šeštadien. nuo 2-4. Trečiadienis ir kitu laikų sutartim. telefonu.
Telef. REpublic 7-2290

DR. ANT. RUDOKAS, Opt.
Tikrina akinį ir pritaiko akinius
keičia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave. YA 7-7281
VAL. 10 ryto iki 8 vak. (trečiadien. uždaryta. Šeštadien. 10 v. r. iki 2 p. p.)

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Naujas adresas: 4255 W. 63rd St.
Ofiso tel. REliance 5-4410
Rez. tel. GRovehill 6-0617
Valandos: 1-3 p. m. ir 6-8 p. m. Penkt. iki 1—5 p. m. Trečiadien. pagal sutartim.

Ofiso telef. CHMfide 4-2086
Rezid. telef. WAlbrook 5-3090
DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1724 West 47th Street
(Bendra praktika ir specialiai chirurgija)
(Kampos 47th ir S. Hermantage)
Val.: nuo 2 iki 4 val. ir 6 iki 8 v. v. Šeštadien. nuo 2 iki 6 val. Išskyr. sek.

Tel. ofiso TO 3-0950
Rez. tel. GA 2-6046
DR. FL. TALLAT-KELPSA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Spec. chirurginės ligos
6002 West 16th Street, Cicero, Ill.
Val.: kašdien 5-8 p. m., šeštadien. 1-4 p. p. Kitu laikų ir trečiadien. sutartim.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Bendra praktika ir moterų ligos)
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PROspect 8-1223 ar TR 2-6577
Ofiso val.: Pirm. 7-9 v. v. / Antradien. Treč. ir Penkt. 6-9 val. vak. Šeštadien. 2-4 val. popiet. ir sulig susitarimu.

Tel. ofiso HE 4-2128, rez. GI 6-5106
DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
(71st ir So. Campbell Ave.)
Val.: pirm., antr., ketv. ir penkt. nuo 2 iki 4 ir nuo 6 iki 8. Treč. ir šešt. uždaryta.

Telefonas — GRovehill 6-2008
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2524 West 69th Street
Specialybė: AKUSIERIJA ir MOTERŲ LIGOS
Valandos: nuo 1-4 ir 6-8 val. vak. Šeštadienis nuo 1-4 val. popiet. Trečiadienis uždaryta

Tel. PROspect 6-9400
DR. ONA VASKEVICIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6248 South Kedzie Ave.
Ofiso val. kašdien: 2-4; 6-8. Šeštadien. nuo 2 iki 4. Treč. ir sekmd. tik skubiais atvejais ir sutartim.

Tel. ofiso PR 6-4444, rez. HE 4-1860
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2420 W. Marquette Road
Val. nuo 2 iki 4 v. v. ir 7 iki 8 v. v. Trečiadien. ir šeštadien. pagal sutartim.

DR. P. Z. ZALATORIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1821 So. Halsted Street
Tel. ofiso CA 6-0257, rez. PR 6-0650
Rezid. 6000 So. Arctonian Ave.
Val. 11 v. ryto iki 3 v. p. p. 6-7 v.

Pirkite JAV Apsaugos

Bonus

ESME IR SILUETAI

Tautos kūrybinio sužydėjimo problema

JURGIS GLAUDA, Los Angeles, Calif.

Šios dienos lietuvių tautos karta, ta tautos dalelė, jungianti savyje buvusias ir būsimas tautas, kaip ir visos kitos lietuvių tautos kartos, tol gyva lietuvių, kol gyvena dvasinio arba kultūrinio mūsų tautos palikimo veiksmas. Dvasinis esančios kartos polėkis — ar mene, ar moksle — yra tos kartos žydėjimas.

Kūrybinės lietuvių tautos jėgos negalėdamos perkirsti perpus. Kurti, siaubingai ir nepralaužiamai pertvarka krito netik geografine, bet ir dvasine prasme tarp dviejų pasaulių. Vienoj pusėj liko lietuvių kūrėjas, nelaisvas savo žemėje; kitaj pusėj radosi lietuvių kūrėjas laisvas, bet svetimoje žemėje.

Utopinė idėjų unifikacija

Kūrybinį gyvenimą Lietuvoje, kaip aštunkojis savo merdinti auka, apglėbė režimo biurokratiškumas, diktodamas kūrėjui pasilaidoti vadinamo socialistinio realizmo uniformoje. Kūrybiškasis tautos gyvenimas eina to silbino duoklės ženkle. Socialistinis realizmas juk tėra tam tikra utopinė idėjų unifikacija, atremta irgi į utopinį vienklasės visuomenės mitą. Kūrinys, prasilenkiantis forma ar idėja su socialistinio realizmo diktatu, nusmerkamas pražūčiai, užuomarsai, nepasirodymui, net gresia represijomis autorui. Ten, tur būt, daug kas palaidota nežinon, ir niekas nepatirs niekad, kiek kūrinio, gal talentingo, gal genialio, žuvo po socialistinio realizmo gilotiną. „Daktaro živago“ istorija tėra tik viena tos tragedijos epopejos iliustracija. Gal daug panašių kūrinų žuvo neišvydę šviesos, nesužydėję mūsų tautai, dabartinės Lietuvos sąlygose.

Pasiekę mus iš anapus kūrinių — turime galvoj visą plėjadą iškilusių pavergtųjų Lietuvoje praeities minčių — turime pripažinti, aiškiai rodo, kad atitinkam socialistiniam realizmui nustelbia kūrinys meniskumą, savaimingumą, ieškojimą vertybės, uždeda politinės agitacijos šampą ir net gabiausiai parašytą kūrinį paverčia propagandiniu, apliteratūrinu pamfletu.

Ar tai skirta istorijai, ar beletristikai, ar filosofijai, ar net — reduktio ad absurdum — griežtiesiems mokslams, visur kūrinį turi būti stipriai įspaus tas socialistinio realizmo štampos. Kad ir kaip plačiai leistųsi kritika į kūrinio detalių studijas, sukurdamas ir bekonfliktinio kūrėjo kaip lokalinio turinio teorijes, galingasis taboo — socialistinis realizmas, visad liks neliečiama vertybė. Kūryba merdi, rikiuojama bendraraščių. Ir kūryba režimo šešėlyje ar gali būti vadinama kūryba?

Štai kodėl be pėdsako žlugo didingoji rusų literatūra, iki pasaulinio garso pražydus devynioliktojo šimtmečio gale, savo galia ir dabar tebeveikianti vakarus. Štai kodėl ir mūsų naujagimiai literatūrai atsitinka tas pats — iškile su savais talentais, kuriais dabar mintame, su ilgesiu viliame Lietuvos žydėjimo, ir sulaukiame to, kas mūsų nedžiugina. Uniforminė, privalomoji teorija, lyg pakibęs Damoklo kardas, neleidžia lietuviui kūrėjui ten aukščiau pakelti savo galvos. Ta teorija neleidžia lietuviui kūrėjui sustoti ties savo kultūrinio palikimo, apmąstyti jį, suprasti ir įsisavinti jį, pasisemti iš jo aruodų sau jėgų. Kas iš to Vydūno humanizmo, Čiurlionio mistikos visuotinio, iš Šalkauskio sintezizmo, kada kultūrinis ankstyvųjų palikimas pasmerktas pražūčiai, kaip praeties klaida, be teisės iškelti atžalas. Bukaprotiškausias, bet visagalis lei-

dišys, „Literatūra ir Menas“, įpareigoja kūrėją tapti valdiniu, vieton išnešiotų ieškojimų, skelbti trankiai — dundancias korespondencijas, vieton lakių lkaro sparnų. Kartos žydėjimas ten paverstas politiniu farsu, valdininkišku darbu, palydimu bendraraščių, kategorijų, algų skirtumais ir režimo dalinamais ordiniais.

Laisvajan pasaulin patekę tautos žydėjimo aistovai

Bet dalis tautos kūrybinių jėgų išvengė smurto ir prievartavimo. Jie pateko į tą pasaulio dalį, kurią populiariai kažkada pakrikštijo „laisvojo pasaulio“ vardu. Čia viskas yra kūrybingo asmens dispozicijoje. Menas čia laisvas, bet labai ryškiai įjungtas ekonominei pasiūly ir paklausy teorijai. Tačiau neįmananti į tą orbitą mažytė lietuvių literatūra neturi sąlyčio su „geltonuoju vėliu“, kuris braunasi netik į industrija, bet ir į polėkių bei įkvėpimo sferą. Lietuviui rašytojui čia niekas neįsako apie ką rašyti ir kaip rašyti. Tad, imant teoretiškai, čia turėtų lietuvis menininkas likti tuo, kuo jis privalo būti: mūsų tautos žiedu, žydėjimu, nokstančiu vynuogynu, kuriam piūtis ateinančiose kartose. Tad gal šie, laisvajan pasaulin patekę tautos žydėjimo atstovai čia ties dvasiniu tautos palikimu, kurio turtų semtis ten nevalia?

Lietuviams dailininkams, išėjusiems iš kūrėjo prievartos pragaros bene 1956 metais lietuvių veteranų sąjunga paskelbė kvietimą, siūlydama „paskirti mūsų tautos istorijai dalį savo kūrybos“. Buvo paminėtos pavzdarės temos: pirmojo Lietuvos kareivio Povilo Lukšio mirtis; mūsų artilerija apšaudė lenkus ties Širvintais; ataka Zarasų fronte; jaunimas su ginklu rankoje prieš bolševikus; etc.

Kvietimas — pasiūlymas liko balsu, šaukiančiu tyruose. Lietuvių veteranai nežinojo lietuviškojo Parnaso gyvenimo. Lietuvių veteranai pavėlavo su savo pasiūlymu. Siūlyti, gal, reikėjo stovyklų laikais, kada Parnasas buvo čia pat, po šonu, po barako pastoge. Dabar tas siūlymas, kad ir be būtinų įpareigojimo, jau skamba tik užsakyimu, nes Parnasas neišduoda savo credo dėl senamadiško patriotizmo.

Bėgimas su laiko dvasia

Parnasas laisvajame pasaulyje pasidarė margas, darbingas, daugialypis. Miriadai „izmų“, kaip uodai lietingą dieną, apniko Parnasą ir kas naujas „izmas“, naujas radinys. Bėgimas su laiko mada, su laiko dvasia, aišku, nualina mūsų meną, neduodamas jam progos sustoti ties savimi, apmąstyti save, pagindyti tai, kas yra savaiminga ne kitiems, bet mums. Vakarių laisvė apšvagina kūrybos žmogų, kaip milžiniškas reklamų kaleideskopas, apgaubingai švytys tamsioje. Viskas mums darosi kita, nauja, stebina mus savo neįprastyste, ir kartu dvelkia į mus skaudžiu įtarimu: ar tai takas, ar šuntakis?

Dailė turi sąlytį su svetima tautų rinka, todėl čia „geltonojo vėlio“ kvėpavimas gal yra ryškiausias. Visa mūsų dailė pakito neatpažįstamai, kada buvo suvokta paveikslų galerijų paklausy ir pasiūly technika. Liesdami mūsų literatūrą, kuri tebelieka mūsų džiaugsmų ir vaidų objektu, jau galėtumėm tikėtis didesnio kūryboje nepaperkamumo ir pastangos išlikti savimi, kartu, aišku, būdami labai neteisingi kūrėjai, lyg drausdami jam „modernėti“, kas jau tapo ir „gėrėjimo“ sinonimu.

Vilniaus universiteto Lelelelio salė. Iliustracija dabar Chicagoje spausdinamo D. Veličkos paruošto liet. liter. vadovėlio.

Mūsų proza ir poezija

Mūsų proza ir mūsų poezija prieš dvyliką, gal, metų reikėtų siūlyti, kaip tai dabar padarė lietuvių kariai veteranai, imtis temų iš mūsų istorinių išgyvenimų. Pirmojo tremties periodo literatūra, dar nepajutusi vakarų, neišsilukstėjusi iš savo dar iš Lietuvos išvežto kevalo, yra, mūsų dabartinėm akim žiūrint, naiviai patriotinė. Teistinis ir ateistinis egzistencializmas! Koks jis bergždžias, kada užteko nuo scenos tirti „Lietuva, tėvyne, laisvė ir publika jau šiuostėsi ašas ras.

Su antru dešimtmečiu ir mūsų literatūra, vis labiau nusekdama, ima dundėti kiton gaidom. Nuosaukus patriotizmas jau tėra apvytes žiedas. Patriotizmo reikia kito, suslėpto į nesusgaunamas emocijas. Iškeltieji ir mūsų atorių garbė ima blukti, ateinant į Parnasą naujai kartai, kuri vos beatmena Lietuvą. Jaunoji karta, vyrai per trisdešimt, dabar ima apmąstyti save, sąskaiton vyrų, kurie persirita per pusamžį. Tėvai ir vaikai pasikeičia labai ūmai mūsų masinacijos amžiuje. Kartų pamainos mūsų literatūroje labai jaučiamos dešimtmečių savartoje. Nesuskubome atsidžiaugti iš Lietuvos išsivežtais „neuzgincijamais“, štai jau prinoko „maištaujaanti“ karta, foto - kopija iš ankliškųjų „angry men“, kuri ir mūsų kartos žydėjimą įrikuoja lietuviškųjų „angry men“ darbu.

Ir „maištaujaanti“ kartos pranokėjai staiga nuvysta naujame mados skersvėlyje, kaip nuvyto eksportas iš Lietuvos, mes drįstame tarti žodį „nuvy-pasirodžius Parnase pirmiesiems perversmininkams. Ir to“ šių dienų nuotaikų triukšmas, nes ką tars istorija, mes nežinome ir pranašauti nesiimame.

Blykstelė siluetais trumpaamžiai sąjūdžiai

Tos madingos, mums keistos ir neatitinkančios mūsų tikrovės idėjos, greičiau trumpaamžiai sąjūdžiai, blykstelė siluetais ir jau skuba užleisti vietą kitam. Siluetas visas tebus

apibraiža, be trijų matavimų. Patekusi į maistavimo taką, mūsų naujoji literatūrinė ir imitatorinė kūryba turi savo neabejotiną siluetinį pobūdį, o juk ir genialus dailininkas ne užpildys didžios minties paveikslu erdvės tik siluetais.

Toje karuselėje sutinkame du paradoksus. Lietuvis poetas, skelbęs novatoriškumą, neigiantį patriotiką jos natūralioje formoje, ima aimanuoti dėl jaunų kartos nusigrįžimo nuo savųjų kūrėjų (o jiems buvo kerčiama senamadiško literatūrinio neinteligentiškumo žymė), ir, mea maxima culpa, šaukia pamilti tai, kas vakar buvo brutaliai nuvainikuojama. Kitur gi lietuvių partizanai kastrojujami iš jų lietuviškumo, kad galėtų išsivysti sceną kaip abstraktišką kovotojai prieš abstraktišką priešą. Tai padaroma, aišku, atsakant į įnorius tų, kurie su „geltonojo vėlio“ talka yra visagaliai diktatoriai. Bet kur čia Pulgio Andriusio paskelbtas „lietuviškasis pasuitimas“? Kur tas lietuvių karių veteranų naujus siūlymus nupiešti Povilo Lukšio mirtį? Ir ar asmeniškai lietuvių laimėjimas čia atneša vaisius į mūsų kultūros aruodus?

„Maištaujaanti“ karta

„Maištaujaanti“ karta eina kurti dėl išraiškos, dėl formos, kurią inoringai suteikia emocijai. Neturėdami atramos maistui mūsų gana konservatyvioje visuomenėje, „maištaujaanti“ tampa dekoratyviškai — spalvingi, bet be maisto pagrindo po kojomis. Maistas, atrodo, vyksta, daugiau dėl to, kad nėra prieš ką maistauti. Nebeturima esminės kūrybinės idėjos, ir „probleminis, siluetinis triukšmas“ tik tiek gal naudingas „maištaujaanti“ vyrai, kad enciklopedijos puslapiuose apie jį bus parašyta daugiau, kaip kad apie Jurgį Baltrušaitį.

Šie smulkūs kūrybinio gyvenimo puvešiuokai ir siluetai istorijos teisme ras savo vietą ir vertę, bet mums jie tuo tarpu tiek būdingi, kad galima spręsti iki kurio laipsnio apvažystama kūrybine laisve, tuo pirmuoju „high - ballu“, išgertu maisto puotoj.

ALICE STEPHENS DAINININKIŲ JUBILĖJINĖ PLOKSTELĖ

Ištraukos iš 20-mečio jubilėjinio koncerto, naujausios, lietuvių kompozitorių kūrinų.

I pusėj — Sonata in D Major Bruno Markaičio, S.J.
Igrota garsaus smuikininko Francois D'Albert ir pianisto George Lawner

II pusėj — Kodėl Dainele St. Simkus
Ai siuntė mane ežeran V. Banaitis
Vakaro Ilgesys A. Vanagaitis
Batsiuvelis J. Zdanus
Suskambėjo J. Kacinskas
Vėjų šventė B. Markaitis
Motinos Kalba Vl. Jakubėnas

ISEIS KOVO 1, 1961 ANT B & F, BUDAPEST
GOLD LABEL, R.C.A., VICTOR

STEREO, \$5.95 (priedė 50c persiuntimui), HI-FIDELITY, \$4.95

Užsakyti galima dabar:

ALICE STEPHENS — CHICAGO CONSERVATORY

64 East Van Buren St., Chicago 4, Illinois

JONE BOBINIENE, 1530 So. 49th Ave., Cicero 50, Illinois

į kultūrinio gyvenimo rubriką dėl jo išklausyto plakatiškumo.

Ieškoti apraiškos savyje

Norint iliustruoti tą žaidimą siluetais gal tektų iliustracijų pririnkti žymiai daugiau, ir jų nestokoja, tačiau to lyg ir užtenka nustatyti blaškymąsi paviršumi didžiosios dogmos — ieškoti apraiškos savyje — praradimą ir suprasti, kodėl imitatoriškumas, bei pigi kova dėl to quasi — naujoviškumo, kad ir paviršutiniškai marga, nėra išeivų kartos žydėjimas. Dunda visad tuščias bosas, pasakytų liūdės išmintis. Bet ir bevil-škumo nėra Evangelišku būdu perefrazuojant, gal visa tai yra tas nusakymas: taisykite Viešpačiui kelią. Gal tuo keliu ir ateis į mus išeivų kartos žydėjimas, iš kurio žiedų bus ir vaisių.

Trečioji karta

Bet žveigijame toliau. Jau ir trečioji karta, kuri visai nepažino Lietuvos, stovi ant slenksčio. Tai yra, sugrįžtant į są- trečiojią rusų emigracijos kartą, ta karta, kuri rusuose visai neapsireiškia kūrybinio žydėjimu. Talentai nuena svetor, o masė dar ilgai laikosi savo inertiškose organizacijose, bet kartos žydėjimo nebėra, ir nebus. Gal tos trečios kartos talentai ir pas mus nueis pas svetimus, kaip tai buvo mūsų tautoje iki tautos atgimimo, kada, rasdami lietuvių kulties genialius vardus, nustatome juos visai neturint saito su lietuvių.

Lituanistinis realizmas

Gal tas lituanistinis realizmas tėra tik parapinio masto parcasas, tik dar iš „Aušros“ laikų išvilkta sentimentas? Gal dabartinis ego - centrizmo kultas yra svarbiausia kūrybos dorybė? Gal juo margesnis ego - centrinis kūrybos pasaulis, juo turtingesnė išeivų kartos kūryba? Gal viešas atsisakymas tėvynę vadinti skambiuoju Lietuvos vardu, ir pravardžiaujimas jos impotentiškai skambančiu kraštu, ir tai dar rašant tą kraštą mažąja pirma raide, yra maistas? Gal ta naujenybė didžioji „maištaujaanti“ karta?

Visa eilė „gal“ veda mus tik į akligatvį, tolyn nuo lietuviškojo pasuitimo (Pulgis Andriusis) ir visa tai, brutaliai tarant, yra lietuviško darželio apsidinimas egzotiškų augalų sėklomis, tręšiant tas lysves irgi ne savu mėšlavežiu.

Išėjimas iš akligatvio tėra vienas — pro lietuviškumą var-tus, bet agitavę kitus vengti tų partų. Dabar nebeturime progų tų vartų rasti. Į tą radėję pateko daug naujai iškilusių vardu, kurie ima dairytis atgal, į savuosius nes kad ir kaip skambūs svetimi, jie niveliuoja mūsų savaimingumą, ir po savo antplūdžio palieka lietuvių kū-rėjo dvasioje dykumą.

Ateinant tai trečiajai kartai, ima blukti „maištaujaanti“ kartos prestižas. „Maištaujaanti“ karta ima senti ir naujieji ją nukelia ir archyvą. Žiedai, kurie nepalieka aromato ateinančiai kartai, nėra kartos žydėjimas. Trečioji karta stovi ant slenksčio ir ji yra didelė mįslė. Kitų emigracijų pavyzdžiai byloja į mus pesimistiškai paveikslais. Ar nebus trečioji išeivų tautos karta ir paskutinė mūsų svetur gyvenančios tautos karta? Kas ateis po jos? Gal niekas?

Kalbant pakaruokišku humoru
Kalbant su pakaruokišku hu-moru ir kalamburiškai galime

(Nukelta į 5 psl.)

Ką Jūs paliksite Jūsų šeimai
PROBLEMAS AR APSAUGĄ?

Drovers Trust Services gali apsaugoti Jūsų šeimą

Mūsų ilgalaikis ir visapusiškas prityrimas Palikimų ir Trust'ų administravime apsaugos Jūsų šeimą ir globos turta atsižvelgiant į geriausias jų interesus. Leiskite mums pasakyti daugiau apie šiuos vertingus patarnavimus bei jų didelį naudingumą. Paskambinkite arba užsiekite šiandien. Apsimoka...

BENDRAUTI SU DROVERS

The Drovers Banks

47th Street & Ashland Avenue Yards 7-7000

Pasinaudokite mūsų firmos patikimiausiu, atsargiausiu ir tinkamiausiu patarnavimu.

GENERAL PARCEL & TRAVEL CO., INC.

(Laisniuota per Intourist)

SIŪSKITE SAVO GIMINEMS PAKETUS

I LIETUVĄ, UKRAINĄ, BALTARUSIJĄ, LATVIJĄ, ESTONIJĄ IR KITAS RESPUBLIKAS
SIŪSKITE PAKETUS DABAR

135 W. 14th St., New York 11, N. Y., Telephone CHelsea 3-2583

Atdara kasdien nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais nuo 9 iki 4 val. dieną

141 Second Ave., New York City. Tel. GRamercy 5-7430

Arti subway — Tarp 6th ir 7th Aves.

Atdara kasdien 9—6; sekmadieniais 9—4.

184-186 Monroe Street 359 West Broadway,

Passaic, New Jersey So. Boston 27, Mass.

Tel. PR 3-5376 Tel. ANDrew 8-5040

39 Raymond Plaza W. 900 Literary Road

Newark, N. J. Cleveland 13, Ohio

Tel. Market 2-2877 Tel. TOWER 1-1461

132 Franklin Avenue 332 Fillmore Avenue

Hartford, Conn. Buffalo 6, N. Y.

CHapel 6-4724 Tel. TL 6-2974

11339 Jos. Campan 632 W. Girard Avenue

Detroit 12, Michigan Philadelphia 23, Pa.

Tel. Townsend 9-3980 Tel. WALnut 5-8978

3216 Sunset Boulevard, LOS ANGELES 26, Calif. NORMandy 5-9887

2803 3rd AVE. (tarp 147 ir 148 St.) BRONX 53, N. Y. Tel. LUDlow 5-2624

217 E. Hennepin Ave., MINNEAPOLIS 14, MINNESOTA. Tel. Federal 2-4908

Mūsų didelė ir patikima firma yra patarnavusi tūkstančiams pasitenkinusių klientų. 100% garantija, kad kiekvienas paketas bus pristatytas. Išsiunčiame į 48 valandas.

Adresatą pasiekia į 6—7 savaites oro paštu į 7—12 dienų.

Dabar galima rūbų siuntiniuose siųsti ir kavos pupelių, šokolado (plytelių) ir bonbonkės.

Mūsų raštinėse randasi pilniausias pasirinkimas pirmos klasės modžiagų.

Klauskite pilno katalogo, rodančio kainas dėl maisto ir patarnavimo. Katalogas veikia.

Lietuvių demografiniu klausimu

ALGIRDAS BUDKECKIS

Kiek pasaulyje galėtų būti lietuvių? Šis klausimas tiksliai neatsakomas, ir tai dėl eilės priežasčių. Pvz. ne visi lietuviai, kurių tėvai ar protėviai buvo lietuvių kilmės, laiko save lietuvių. O jei žmogus nepasireiškia, kad esąs lietuvis ar neturi bent lietuviškų požymių (pavardės, kitų savybių) tai kaip galės statistikas tokį prirašyti prie lietuvių tautybės?

Galime bent apytiksliai atsakyti į klausimą, kiek gi yra lietuvių? Mažai tam yra šaltinių. Reikia naudotis sovietų statistika, PLB žiniomis, JAV cenzo informacijomis ir demografinė matematika.

Pasiremiant 1959 m. Sovietinė Statistika ir lenkų šaltiniais, lietuvių už geležinės uždangos skaičius sekantis:

PIRMA LENTELE

Kraštas ar sritis	skaičius
Donbasas	2,000
Gudija (t. y. gudų valdomos lietuvių sritys: Vidžiai, Sveriai, Ašmena)	40,000
Karelija	300
Latvija	32,000
Lenkija:	
I dalis (Didlenkija), II dalis (Suvalkų - Seinų - Pūnų trikampis)	8,000
Lietuvos TSR	2,151,000
Rytprūsija	50,000
Rusijos FSR	43,000
Sibiras	100,000

Viso 2,450,300

Kaip matome, anapus geležinės uždangos gyvena 2,450,300 lietuvių. Iš šio skaičiaus 2,265,000 gyvena etnografinės Lietuvos ribose. Lietuvių skaičius kasmet vidutiniškai didėja tarp 11 ir 12 promilių. Kai kurie sovietų šaltiniai skelbia, kad lietuvių prieauglio kiekis siekia 16 promilių. Tačiau, bežiūrint į gyvenimo sąlygas Sovietuose, šio sovietų duomenio labai įtarimas. Lietuvių tautos padidėjimui gresia sovietų numatyti trėmimai į Sovietijos užkampius, kurie išblaško lietuvių ir prisideda prie jų nutautinimo, ir Lietuvos jaunimas rusinamas, atvirais ir subtiliais būdais. Be to, sovietinė santvarka taip suvaržo žmones, kad prieauglio promilės mažėja.

Laisvame pasaulyje lietuviškai jaučiančių žmonių tebėra apie 1,545,557. Jų paskirstymas pagal kraštus yra toks:

ANTRA LENTELE

Kraštas	liet. skaičius
Argentina	36,000
Australija	10,000
Austrija	119
Belgija - Olandija	300
Brazilija	50,000
Čilė	42
Didž. Britanija	13,000
Danija	114
Italija	182
JAV	1,400,000
Kanada	20,000
Kolumbija	100
Pietų Afrikos S-ga	1,000
Prancūzija	1,200
Švedija	200
Šveicarija	100
Urugvajus	6,000
Venecuela	1,200
Vokietija	6,750
Zelandija	240

Viso 1,546,557

Be abejo, didžiausias laisvojo pasaulio lietuvių skaičius gyvena JAV-bės ribose. Čia be galo sunku nustatyti tikrą skaičių. PLB rašo, kad pagal oficialius duomenis JAV yra tik 397,590 lietuvių. Tačiau daug-

ma lietuvių demografų jau 1936 metais teigė, kad Amerikos lietuvių siekė 600,000. JAV cenzo duomenys rodo, kad 1950 m. JAV gyveno 147,765 lietuvių, gimusių Lietuvoje. Net šis duomenys klaidinantis, nes JAV tik po pirmojo Pasaulinio karo pradėjo surašinėti imigrantus pagal tautybes. Dievaž, kiek lietuvių suplaukė į Ameriką nuo 1880 m. su rusų ar vokiečių pasais ir buvo priskaityti prie vokiečių, rusų ir lenkų. Net ir paskutiniuosius laikais nemaža lietuvių, mėginanti apsigyventi kvotose apribojimą, įvažiuo su ne-lietuvių pasais ir buvo priskaityti prie kitų tautybių.

Gana patikimos statistinės žinios 1914 m. suranda 527,594 lietuvių Amerikoje (jų tarpe 275,000 čigiminių). Jeigu metinis prieauglis pas Amerikos lietuvių buvo apie du nuosimčiai, tai 800,000 yra neperdėtas Amerikos lietuvių skaičius prieš ant-rajį Pasaulinį karą. O prisime-nant gyventojų skaičiaus "spro-gimą" (population explosion) Amerikoje per pastaruosius 16 metų, tai 1,400,000 Amerikos lietuvių kiekis įmanomas.

Amerikoje turime arti pusantro milijono lietuvių kilmės asmenų, tačiau daugiau kaip milijoną iš jų galime nurašyti į lietuvių nuostolius. Vos trečdalis Amerikos lietuvių tebe-gali susikalbėti ar bent supras-ti lietuvių kalbą. Tai mūsų tau-tos tragedija. Lietuvoje genoci-das nunešė pusantro milijono tautiečių. O čia, laisvame kraš-te, kultūrinis genocidas atėmė milijoną lietuvių. Mišrios šeimos, amerikinizacija ir šio krašto medžiaginės vilionės nu-nešė juos. Jų kilmė lietuvių, ta-čiau nebeturi tos tautinės sąmo-nės. Tiesa, vienas ar kitas dar-nešioja lietuvišką pavardę, ar tos pavardės "suamerikonintą" variantą, ir, paklaustas, gal dar atsako: "My parents (or my grandparents) are Lithuanian". Bet čia ir baigiasi jų lietuviybė. Tad, nubraukę tą magišką "mi-lijoną", turime apie 400,000 lie-tuviškai jaučiančiųjų Ameriko-je. Bet ir tu veiklumas lietuvių kultūriniam gyvenime nevienodas...

Prieiname išvados, kad 1961 m. pradžioje visame pasaulyje galėtų būti 3,996,800 lietuvių, apskritai kalbant — 4,000,000. Kiek iš tų lietuvių tevertoja ar supranta lietuvių kalbą? Apie 2,900,000.

Prilyginus prie 1940 m. skai-čiaus, kaip atrodo dabartinė statistika? Duodame 1940 m. lietuvių tautos statistika:

TREČIOJI LENTELE

Kraštas	liet. skaičius
Pietų Afrika	500
Didž. Britanija	10,000
Latvija	30,000
Lietuva (su Klaipėda ir Vilniaus kraštu)	2,547,000
Okeanija	2,000
Pietų Amerika	100,000
Rytprūsija	200,000
Sovietų Sąjunga	50,000
Šiaurės Amerika	810,000

Viso 3,749,500

Taigi, dėkui sovietų genoci-dui, po dvidešimt metų lietuvių tautos prieauglis vietoj 1,250,500 (je ne genocidas būtų per 5,000,000 lietuvių) siekia tik 250,000!

Nėra reikalo čia išdėstyti, kur pasidėjo mūsų tautos milijoni-nis prieauglis. Prof. K. Pakšto studijos smulkiai ir tiksliai duoda mums duomenis.

Deja, negalim nulemti tautos likimo už geležinės uždangos.

Argentinios lietuvių jaunimas susilaukė Rosario miesto vadovybės pagyrimo už dalyvavimą imigrantų dieną surošose iškilmėse.

Tačiau laisvame pasaulyje kitas dalykas Tautos augimą paska-tina kitų tautų žmonių sutauti-nimas, gimimų procento padidė-jimas ir mirčių procento suma-zinimas. Savime aišku, kad ne-sulietuvinsime kitataučius. Ta-čiau, be abejo, Amerikos lie-tuvių skaičius per dešimtmetį pa-sieks antrą milijoną ir mirčių procentas bus sumažintas.

Tautiškai susipratusi lietuvių visuomenė laisvame pasaulyje, kurios skaičius svyruoja tarp 400—500,000, turi kitų proble-mų. Mūsų pažangesnieji sluoks-niai yra moksliskai išsilavinę, ogi yra lyg demografinis dės-nis, kad šviesuomenės prieau-glis mažesnis negu kitų sluoks-nių. Tad, negalime tikėti, kad tautiškai susipratusiųjų skaičius radikaliai pašoks.

Laisvame pasaulyje nėra bio-loginių kilčių lietuvių tautos klestėjimui. Tiek Lietuvoje, tiek svetur, lietuvių tautos priešas — be fizinio genocido — yra nutautėjimas (kultūrinis geno-cidas). Mišrios šeimos ir nutau-tėjimas padaro didžiausią žalą mūsų tautai. Gal mišrių vedy-bų nesustabdysim, bet vis dėl-to nutautėjimą galim ir priva-lom sulaukyti.

Esmė ir siluetai

(Atkelta iš 3 pusl.)

tarti: turėjome atgimimo re-alizmą; jį apvainikavo laisvoje Lietuvoje rastas lituanistinis realizmas; šį Lietuvoje smaug-tę pasmaugę socialistinis reali-zmas; o svetimybėje, jau antro-je kartoje, apsirėiškia dege-ne-racijos realizmas, kurį regime iš ko-egzistencijos svaiočiojimų, iš perdėto domėjimosi svetimo-mis problemomis, iš nepajėgu-mo surasti, sukurti ir apreišk-ti savų problemų, iš tematikos, kuri jau rengte parengta kraičiu trečiajai kartai.

Ties praeties ir ateities riba stovime mes, nelaiminga šios dienos karta, perkirsta perpus, išsineveikta niekad neįsivaiz-duotų ankščiau gyvenimo sąly-gų.

Akivaizdoje to viso, mes ke-liame tris klausimus:

Ar liks ateičiai atstovauti tautą ta karta, kuri gyvena da-bar Lietuvoje? Ir jeigu taip, ko-kie žiedai, kokie gi jos darbai ir kokios gi idėjos iš tos kartos paveldimos sukurs būsimą lie-tuvių tautą?

Ar liks ateičiai svetur gyve-nančios kartos palikimas, kupi-ras pašėlimo dėl laisvės, mar-gas ir negilus turinys, nes visas kūrybinis gyvenimas vis labiau tampa siluetu, nes vyksta ryšys tarp kūrėjo ir visuomenės, nes kūrėjai virsta alavinių kareivė-lių generolais, be kareivių už-nugaryje? Ar liks ateičiai tas palikimas, kuris kuriamas po bausių išnykimo svetur ženklų?

Ar tie perkirstos kartos in-telektualinio gyvenimo reiškini-ai nerodo mums, kad jau ne-tik mūsų karta, bet visa tauta įžengė į savo šermenis? Ir gal tauta dar ilgai gyvens iš iner-cijos, bet žydėjimo ji neturės, taps neatpažįstamai pakitusi, kas visiškai neatitiks jos isto-riai, savaimingos kultūrinės kūrybos misijai.

Ir taip skaudu tuo įtikėti; ir taip skaudu, nerandant argu-mentų tam pastarajam klausimui sugriauti.

KRONIKA

• Lietuviškos knygos naują statistiką paskelbė "Knygų Lentyna" savo 5 nr. Aiškėja, kad už Lietuvos ribų 1945—1949 metais buvo išleistas 809 lietuviškos knygos (iš jų Vaka-rų Vokietijoje, kur buvo trem-tinių stovyklos, net 777); gi 1950—1959 metais knygų lie-tuvių kalba išleista 1,499, dau-giausia JAV-se: 1,079; Vakarų Vokietijoje šiame laikotarpyje buvo išleista 120. Kitomis kal-bomis knygų apie Lietuvą 1945—1949 metais buvo išleista 83, o 1950—1959 meta's — 351. Iš viso per 15 metų laikotarpį (1945—1959) Liet. Bibl. Tar-nyba savo kartotekose įregist-ravo naujai išleistas 2,308 lie-tuviškas knygas bei brošiūras ir 434 lituanistinius veikalus kitomis kalbomis. Bendras skaičius — 2,742. Tai sudaro dvejų me-tų knygų leidimo produkciją Lietuvos nepriklausomybės lai-kais.

• Lietuviškai rašas britų profesorius. Londono universi-tete profesorius Raphael Seale-y rašo straipsnius į "Euro-pos Lietuvį"; pvz. neseniai til-po jo straipsnis "Angliško vai-ko Kalėdos". Tame pat laikraš-čio numeryje išspausdintas ir profesorius žmonos Danguolės Sadūnaitės - Sealey eilėraštis "Mergelė Nazaretė".

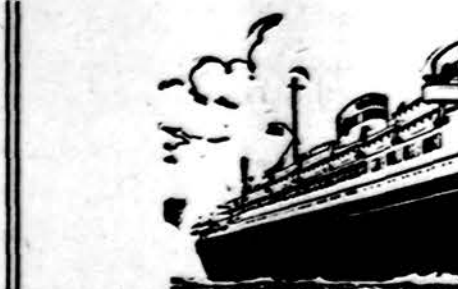
• Televizijos. Sąžiningai ir nebrangiai taisyti. Už patarimą vietoje \$3.00, už dirbtuvės darbą — \$10.00 ir daly. Pigios pakeičiamos lempos. J. M. GLINAS, 2549 W. 69th St. H. A. PR. 6-1063

Pristatome Visokių Rūšių STATYBAI IR NAMŲ PATAISYMIU MEDŽIAČA

CARR MOODY LUMBER CO.

STASYS LITVINAS, Prez. 3039 So. Halsted St. Tel. Victory 2-1272

Apkainavimą ir prekių pristaty-mą teikiame nemokamai. Raštinė atidara kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadi-niais iki 3 val. p. p.

APLANKYKIT TĖVIŠKĘ! Vykite patogiai ir komfortiškai žinom

M.S. BATTERY

Gdynės—Amerikos linija iš Kanados nysti iki Southampton, Copenhagen ir Gdynės prie Baltijos (Lenkijoje), o iš ten traukiniai ar automobiliai į visas rytines Europos dalis.

BATTERY yra modernus, be prieštaištų švarus laivas, erdvias puikiai dekoruotas viešais kambariais ir patogiomis kabinomis. Jums gaus aptarn. personalas, visad pasirūpins patenkinti ir padėti keleivini.

1961 IŠPLAUKIMAI: IŠ MONTREAL Bal. 13, geg. 17, birž. 13, liepos 11, rugp. 10, rugs. 8, spalio 6, lapkr. 7. IŠ QUEBEC — gruodžio 5.

275 svar. bagažas nemokamai asmeniui. Dėl rezervacijų ir informacijos kreipkitės į Jūsų vietinį kelionių biurą, arba

GDYNIA AMERICA LINE 192 Bay Street Toronto 1, Canada

• Dail. Aleksandro Vitkaus-kaitės - Merker tapybos paro-da Hackensacke, N. J., uždarydė vakar, trukusi savaitę laiko. Buvo išstatyta 26 paveiks-lai: natūrmortai, peizažai, figūrinės kompozicijos. Čia buvo galima matyti šveicarų, italų, ispanų kaimelius, Pirenėjų kalnus, Ro-mos Kolizėjų ir kitus vaizdus, gėles ir paukščius ir t. t. Lan-kytojai parodė gražų susidomė-jimą lietuvių dailininkės kūry-ba. Aleksandro Merker kūrini-ai jau yra buvę išstatyti Ro-mos, Chicago, New Yorko pa-rodose. Ji yra keliavusi ir ta-piusi Prancūzijoje, Ispanijoje, Italijoje, Šveicarijoje, Olandijo-je, Graikijoje, Izraelyje, Arti-muosiuose ir Tolimuosiuose Ry-tuose. Nenuostabu, kad jos pa-veikslų turi net Peipingo uni-versitetas Kinijoje, paveikslų kolektočiai Romoje ir Prancūzi-joje.

DIDELIS IŠPARDAVIMAS JEWELRY — LAIKRODĖLIŲ DEIMANTŲ URMO KAINOMIS!

BENRUS, BULOVA, ELGIN, LONGINES

Nuolaida dovanoms siųsti į Lietuvą

Kišeniniai laikrodėliai \$1.95 Šveicariški 7 akmenėlių laik-rodėliai, vertės \$15.00, po \$4.95 Aukšiniai laikrodėliai, geltono aukso, 17 akmenėlių, vertės \$59.00, po \$35.95 Aukšiniai žiedai su akmenėliais, vertės \$10.00, po \$4.95 Deimanto žiedai, vertės \$100.00, po \$59.95 Custom Jewelry, vertės \$3.00, po \$1.00 Kliperiai plaukams kirpti \$4.50 Deimantiniai rėžtukai stiklui pjauti \$3.75 Gintaras už pusę reguliarių kainos

BUDRIK FURNITURE 3241 S. Halsted Street Tel. CALumet 5-7237

Krautuvė atdara pirmadienį ir ketvirtadienį iki 9 val. Kitom die-nom iki 6 val. Sekmadieniais 11-5.

Budriko radio programos sek-madienį iš stoties WHFC, 1450 kil. 2:15 val. po pietų.

• Skulpt. B. Grėbliūnui, gy-venančiam Adelaidėje, Austrai-lijoje, padaryta kojos operaci-ja. Prieš metus laiko buvo iš-tikęs širdies smūgis.

• Juozo Strolios mišriam-chorui laudies motyvais sukur-tą dainą "Tu, berneli" savo prie-du išleido žurnalas "Muzikos žinios".

SKIP'S SELF SERVICE Liquor Store 5515 SO. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202 FEBRUARY — VASARIO 16, 17, 18 D. D.

COEUR DE FRANCE COGNAC	Fifth	\$4.29
MONNET THREE STAR COGNAC	Fifth	\$5.49
DUJARDIN 8 YR. OLD IMPORTED GERMAN BRANDY	Fifth	\$5.39
GRAIN ALCOHOL 190 PROOF U. S. P.	Fifth	\$4.89
RICCA DONNA IMPORTED VERMOUTH Dry or Sweet	Fifth	\$1.39
IMPORTED SCOTCH WHISKEY	Fifth	\$3.59
SKAIDRIOJI VODKA 80 PROOF	Fifth	\$2.98
POPULAR BRAND OF LONDON DRY GIN	Full Quart	\$3.45
POPULAR BRAND OF ASSORTED FLAVORED BRANDIES AND CORDIALS	Fifth	\$2.98
KRUPNIK (HONEY PUNCH)	Fifth	\$3.39

COMPLETE AUTO SERVICE AUTOMOBILIŲ TAISYMO DIRBTUVĖ.

Kurioje jūsų automobilis bus pilnai užlaigtas, prade-dant motoro suregulavimu, karoserijos ištaisymu, ratų subalansavimu, tiesus va-žiavimo nustatymu, dažymu ir kitais darbiais. Naujai pa-didintos dirbtuvės naudo-jamos moderniausias mašinos automobilių karose-riai išlyginti. Dirbtuvėse vie-nu laiku gali būti taisoma visų rūšių automobilių.

Sav. STASYS DAPKUS 4542-44 So. Western Ave., Chicago 9. Ill. Tel. CLiffside 4-2241

PERKRAUSTYMAI—MOVING Pigus, sąžiningas darbas. Visi apdraudimai. Dėl artimų ir tolimų distancijų. Šaukite sekančiai: MOVING ANTANAS VILIMAS 3415 SO. LITUANICA AVENUE Chicago, Ill. Tel. FRontier 6-1882

TV, RADIJAI, STEREOFONINIAI HI-FI, VOKISKI APARATAI TAIŠYMAS IR PARDAVIMAS FRANK'S TELEVISION AND RADIO, INC. 3240 South Halsted Street Tel. CA 5-7252

dovanos * taupytojams *

SAUSIO IR VASARIO MENESIAIS PADEJUS \$500.00 AR DAUGIAU KAS DU MEN. DUODAMOS VIS NAUJOS DOVANOS. DARBO VALANDOS: pirm. 9 iki 5 v. v. antr. 9 iki 5 v. v. trečiad. — uždaryta ketv. 9 iki 5 v. v. penkt. 9 iki 5 v. v. šešt. 9 iki 1 v. p. p. mokame už ilgalaikes taupmenas! JOSEPH F. GRIBAUŠKAS, vedėjas

ST. ANTHONY SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION 1447 S. 49th COURT, CICERO 50, ILL. 61213, TO 3-8131

SENOVĖS IETUVIŲ TROBĖSIAI

(Atkelta iš 4 psl.)

Autoriaus panaudota palyginamoji medžiaga būtų pilnesnė, jei jis jos paieškotų ir Lietuvos rytiniuose bei pietiniuose ka mynuose. Latvijos prof. P. Kundziņs savą knygąje "Zwei bezeichnende Schmuckformen in der fruehen Holzarchitektur Nordeuropas", Stockholm 1952, įtikinamai parodė, kad Lietuvos svirnių kolonose dažnai matomoji charakteringa forma, būtent, plastinės ornamentas ties kolonos viduriu ir simetrija apie jos horizontalinę ašį, yra jau nuo viduramžių žinomas motyvas aplink Baltijos jūrą. Nors J. Baršauskui ši knyga, atrodo, nebuvo prieinama, bet jo išvados atitinka P. Kundziņso tezę, nes buvo naudota maždaug ta pati palyginamoji medžiaga.

Architektūrinės proporcijos ir dydžiai

Arch. Baršauskas užbaigė savo darbą architektūrinį proporcijų ir dydžių analizę, išreikšdamas juos skaičiais. Tik paskutiniuose puslapiuose gal ir be reikalo autorius perėjęs iš objektyvaus mokslinio dėstymo į sentimentalų publicistinį stilių. Skaitytojui nieko naujo neįspėja pasakojimai tokiais superlatyvais, kaip kad "priesvirnio laipteliai dar labiau išryškina įėjimą". Suprantama, kad be tų laiptelių būtų keblu užlipti į priesvirnio nuo žemės pakeltą priesvirnio platformą. Tačiau šalia visų kitų paagrinių detalių nieko nepasakojama apie laiptų ar kopėčių konstrukciją svirno pastogės ar antran aukštą užlipti.

Kiek miglotai skamba baigiamieji autoriaus ambicingi tvirtinimai, kad "baltų ir vakslavų kūrybinis bendradarbiavimas atsispindi ugrų - suomių ir skandinavų svirnių statyboje" (116 psl.). Ką pasakyti dėl to švedų etnografo, visame pasaulyje žinomo savo mokslo darbais ir savo Skandinavijos lobiais? Taip pat reikalinga išsamių studijų, kad galėtume aiškiau pasisakyti dėl tarpusavio įtakos senojo mūro ir medžio architektūroje. Autoriaus išvados apie lietuviškų svirnių įtaką kai kurioms Lietuvos mūrinės architektūros formoms susidaryti, kaip maži langeliai, sandarikai ir kt., recenzentui neatrodo pakankamai argumentuoti ir dėl to pasakubinti. Priešingai, yra rimtų nuomonių, kad mūrinė miestų ir dvarų architektūra galėjo turėti įtakos medinei liaudies statybai. Paminėdamas klasikinio stiliaus kolonų formas svirnių priesvirniuose, autorius iš dalies patvirtina pastarąją nuomonę.

Arch. Baršauskas savo darbui panaudojo ir etnografinę literatūrą. Atskiros bibliografijos nedavė, bet pasitenkino panaudotos literatūros išnašomis tekste. Randame keletą retų ir sunkiai gaunamų dalykų. Pvz. iš 1914 m. latvių žurnalo "Druba" Nr. 1 B. Klausinšo straipsnio cituojama vieningo Egilio Skalagrimsono epo duomenys apie X a. pradžios kūrinių sodybos svirną, kaip daiktų saugyklą, viršum kurios esanti šeimininko miegamoji patalpa. Autorius taip pat, kaip ir anksčiau recenzentas Iz. Butkevičius, primena lenkų kronikininko Wincenty Kadubeko XII a. žinią apie jotvingių svirnius su jais ("Pollexiani et Gethae"). Tik abu autoriai neįsivertė klaidų varduose: Iz. Butkevičius rašo: "Jonas Kadubekas", o J. Baršauskas — "Kadbeibekas" ir nenurodo savo pa-

naudoto šaltinio šitai žiniai.

Taip pat įdomi informacija apie Latvijos kūrinių daiktus svirnelius (ar tik jų duris?) cituojama iš "Jaunzems, Der Kurische Bauernhof, 40, 1944". Tik gaila, kad toji bibliografinė išnaša nėra pilna: trūksta vietos, kur tasai leidinys (knyga?) išleistas. Kad autorius nepakankamai rūpestingai tvarkė savo cituojamų šaltinių bibliografiją, matyti iš visos eilės klaidų bei neaiškumų. Štai, 101 psl. panaudotos latvių prof. P. Kundziņso išvados, atitinkamoje išnašoje davus tik tiek: "Senatne un Maksla, II, 1940". Čia trūksta straipsnio pavadinimo "Latviešu kēlts architektūra". Toji arch. P. Kundziņso studija yra panašios apimties, kaip ir J. Baršausko. Ir pats objektas, latvių klėtis, yra labai artimas lietuvių klėčiai. Temos traktavimas taip pat panašus ir arch. Baršausko. Tiklesnė bibliografinė nuoroda šiuo atveju yra būtinai reikalinga.

Panaudotos rusų P. I. Kušnerio knygos išleido metai viena kartą rašomi 1958, kitoje vietoje ta pati knyga jau 1951 (iš Maskvos). N. Voroninovo knyga apie senąjį Gardiną išleista 1954, o 63 psl. išnašoje rašoma 1958. Toliau tekste J. Baršauskas rašo "Karelijoje taip pat dengia svirnius ir dabar", o toje "i" išnašoje duoda šaltinį "Gubernus, 1622—1683. Strategema Oeconomiūm, 92, 1757". Vadinasi, žinia imta iš XVII a., o ne "dabar". Dažnai namotyros literatūroje cituojamam C. Hennenbergio "Erklärung der Preussischen..." duota išleidimo metrika: Koenigsberg, 1955! (turėtų būti 1595). Suminėtų pavyzdžių pakanka matyti, kad šiaip turiniamas J. Baršausko darbu trūko rūpestingos redakcijos ir korektūros. Ar ne ironiška, kad visos knygos "Lietuvos TSR architektūros klausimai" atsakomasis redaktorius yra tas pats doc. J. Baršauskas, o redakcinę kolegiją sudarė dar trys žinomi mokslų kandidatai.

Bibliografija

Negaila norėti, kad tokios apimties straipsnyje, kaip recenzuojamoji studija būtų duota pilna bibliografija. Tačiau reikia suminėti keletą svarbių darbų, kurie šiuo atveju turėjo būti autoriaus pastudijuoti ir paminėti. Pasigendame: Fr. Tetzner "Klete und Swirne" ("Globus", 79, Nr. 16, 1901); R. Dethlefsen, "Bauernhäuser und Holzkirchen in Ostpreußen", Berlin 1911; H. Naumann, "Bauernhäuser und Kornhäuser in Litauen" (jo knygoje "Primitive Gemeinschaftskultur" 1921, Jena); Z. Dmochowski studijos iš Polesės medinės statybos ("Biuletyn historii sztuki i kultury" 1933, 1934, 1937). Šiauliuose leisto kraštotyros žurnalo "Gimtasai Kraštas" komplekte taip pat yra konkrečios inventorizacinės ir aprašomosios medžiagos apie lietuvių klėtis, tačiau autorius to niekur nepaminėjo, nors ir panaudojo vieną fotografiją (88 psl.) iš to žurnalo Nr. 30, 1942, nenurodydamas šaltinio.

Studijos pradžioje autorius duotas pastabos apie Lietuvos svirnos priešistorinius laikais galėjo būti konkretizuotos, primus, pvz., kad jau 1907—1908 m. V. A. Krašinskis rado švenčionių aps. Miežulėnų pilikalnyje medinės rąstinės žlėties 3,5x1,5 m liekanas su apdegusiais grūdais. Ieškodamas paralelių apie svirnių architektūros elementus, J. Baršauskas reprodukovė 7 iliustracijas iš kitos

Draugo romano konkurso jūrų komisija Los Angeles mieste atidaro voką ir pamato, kad premijos laimėtojas yra rašyt. A. Baršauskas: iš kairės į dešinę: pirm. J. Gliudis, J. Kojelis, Bern. Brazdionis, dr. E. Tumienė, kun. dr. V. Rimšelis, MIC.

literatūros (101—102 psl.), tačiau jos nenurodo. Darykla pažįstamam skaitytojui būtų nesunku tas iliustracijas identifikuoti, bet moksliniame leidinyje yra primta visada nurodyti perspausdinamų iliustracijų šaltinius. Mažiausiai vienu atveju toksai nutylėjimas net klaidina skaitytoją: prie 48 pav. parašyta, kad tokie Klaipėdos krašto svirnai užtikinami būv. Rytprūsiose. Taisi svirno piešinys buvo spausdintas P. Galaunės "Lietuvių liaudies meno" (Kaukas 1930) pagal fotografiją R. Dethlefseno 1911 m. knygoje ne iš Klaipėdos krašto, bet iš Gumbinės aps. kitoje Nemuno pusėje. To vieno pavyzdžio iš XX a. pirmojo dešimtmečio ne užtenka tvirtinimui apie panašius svirnių būvimą Mažojoje Lietuvoje (buv. Rytprūsio šiaurinė dalis). Specialioje studijoje apie lietuviškus svirnius reikėjo duoti daugiau medžiagos apie Mažosios Lietuvos klėtis, kur jos buvo charakteringos lietuvių sodyboms ir nežinomos vokiečių kolonistų ūkiuose. Būtų reikalinga ištirti, ar ten dabar yra išlikę tokių klėčių.

Iliustracijos, vietovardžiai

Nežiūrint paminėtų studijos trūkumų, kuriuos nesunku pami-

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Rankomis išpauštyti paveikslų rėmai. Pritaikinti paveikslams, skelbimams, metalui aplieti rėmai.
2400 S. Oakley Ave., Chicago
Virginia 7-7258-59

TRUKUMAS MAISTO SOVIETŲ SAJUNGOJE

SIUNTINIAI būtinai reikalingi SIŪSK MAISTĄ DABAR!
Muitas apmokamas čia. Nemo-kamas pristatymas. Pilnai garantuo-ta ir apdrausta.
10 sv. rūkyto bekonos \$24.50
10 sv. tankų \$19.50
HOUSEHOLD SPECIAL \$39.00

Bendras svoris 44 svarai.
500 g. degtinos kavos, 10 sv. cuk-raus, 10 sv. kvietinių miltų, 10 sv. ryžių, 5 sv. rūkyto bekonos, 2 1/2 sv. virinimui aliejaus, 2 1/2 sv. rūkyto kumpio.

FAMILY SPECIAL \$39.60
500 g. degtinos kavos, 500 g. olandų kakavos, 200 sv. Ceylono arbatos, 1,000 g. cukraus, 500 g. virinimui aliejaus, 500 g. sūrio, 1,000 g. kvietinių miltų, 1,000 g. ryžių, 500 g. parink-tų džiovintų vaisių, 500 gr. rūkyto bekonos, 500 gr. rūkyto kumpio, 500 g. džiovintų vynuogių, 500 g. šokoladinio saldainių, 500 g. saldai-nių, 250 g. pipirų, 200 amerikoniškų cigarečių.

Prašyk pilno sąrašo.

GRAMERCY, Dept. D

118 E. 28th St. — Suite 906
New York 16, New York
Tel. MU 9-0598

Darbo valandos nuo pirmadienio iki penktadienio 9:30-5:30, šešt. 10-1. Sekmadienis uždaryta.

taisyti, ruošiant monografiją apie lietuvių liaudies architek-tūrą, arch. J. Baršauskas savo darbe s'isteminai užfiksuoja atėičiai didelį dabar jau nyks-tančios medžiagos bagažą. Dar-bo vertę kelia gausios ir gerai paruoštos iliustracijos iš atlik-tųjų inventorizacijų. Šalia fo-tografijų duota architektūriškai tikslūs brėžiniai: svirnių planai, pūviai ir detalės. Tik ilustra-cijų metrikacija neįbaigta. Trūksta inventorizacijos ir fo-tografavimo datų ir nenurody-ta, kurių institucijų ar asmenų tas atlikta. Lyginant su kito-mis pastaruoju laiku Lietuvoje paskelbtomis namotyros studijomis, šiame darbe padaryta pažanga tuo, kad duodama nag-rinėjamųjų pastatų statybos datos, nors ir apytikrės (visos iš XIX a.).

Atidžiau skaitant, randama klaidų vietovardžiuose. Pvz. vie-toje vietoje rašoma Pagaman-

tės k., kitoje jau teisingai — Pagramančio. Baltiečių k. klaidingai vadinamas Baltrėniš-ky k. (psl. "Lietuvių liaudies menas: Architektūra I" Vilnius 1956). Turėtų būti Lembo'k., o ne Lemby. Terminologija nau-dota moderni architektūrinė ir vietomis etnografinė liaudiška, pvz. stogų detalėse (permetis, ožiukas, užlos ir kt.) Vetoje tarptautinio antų termino šo-ninėms priesvirnio sienoms rei-kėtų taip pat paieškoti lietuviš-ko liaudiško vardo. Lietuvos Mokslų Akademijos leidžiam-me didžiajame lietuvių k. žody-ne antų nėra. Geras pakaitalas rastas v'ieton kitur dažnai už-tinkamu vokiškų "valminio" ir "pusvalminio" stogo: keturslā-tis ir puslātinis.

Kadangi autorius keliais at-vejais nevengė paliesti kai ku-rių svirno architektūros gene-zės ir etninių problemų, tai ga-lima pagedauti, kad būtų skir-ta vietos ir svirno megaroniš-ko plano klausimui. Pailgas stačiakampis su durimis gale ir priesvirniu su kolonomis yra aiškiai analogiškas su jau gana gerai archeologų ištirtu priesis-toriniu indoeuropiečių namu. Taip pat matomas formalinis ryšys su klasiškosios Viduržė-mio jūros srities architektūros namu, vad. megaronu, bei šven-tyklų "templum in antis" pla-nu. Teisingas to klausimo pa-statymas ir jo analizė turėtų reikšmės namotyros mokslui. Doc. Baršauskas tos problemos visiškai nepaminėjo, nors anks-tinių autorių ji ne kartą buvo keliamą, tačiau neišstudijuota. Megaroniškajam planui, kaip ir kitoms genezės problemoms, išsiaiškinimui iš Lietuvos ribų, galėtų būti skiriamas atskiras studijinis darbas sekančiuose pradėtosios Architektūros ir Statybos Instituto serijos to-muose.

INVENTORINIS IŠPARDAVIMAS!

INVENTORINIAME IŠPARDAVIME PIRKSITE VISAS MEDŽIAGAS LABAI PIGIAI. PASINAUDOKITE ŠIA RETA PROGA!

Stein Textile bendrovė yra pirmoji, kuri parūpino vilno-nių, šilko, nylo, tafeta, aksomo ir kitų medžiagų siuntimui artimiesiems; Lietuvai ir tolimajai Sibiri — už žemas kainas! Gavome specialų medžiagų palams kaip vyru, taip ir mo-terų: Veliūro, činčilo ir "needlepoint", kuriuos dar galima susipėti pasiūsti artimiesiems Lietuvoje. Ypatingai yra at-piginta iki 50% medžiagos: (Draperies) — užvalaidoms, (slip covers) — baldų užvalkalams ir (Upholstery) baldų apmu-salams.

STEIN TEXTILE CO.

616 West Roosevelt Road, Chicago 7, Ill.
TELEFONAS — HARRISON 7-3737

Mūsų naujas adresas yra tik blokas į rytus ant Roosevelt Rd. nuo mūsų ankščiau buvusių patalpų. Automobilis galite pastatyti nemokamai už kampo į šiaurę ant Jefferson St. — aiškėje

SIUNTINIAI I LIETUVĄ

SIŪSKITE DOVANAS VELYKOMS!

Geriausiam patarnavimui pasirinkite seniausią bendrovę Chicagoje, kuri jau nuo 1947 metų turi pasirašiusi sutartį su Inturistu, Maskvoje.

Mūsų imamas patarnavimo mokestis pigiausias. Per mus siūsti siuntiniai pasiekia gavėjus greičiausiai. Turime didžiausią pasirinkimą geros rūšies prekių. Atvykus automobilis, dviejų valandų parkinimo išlaidos atlyginamos. Prašykite naujo katalogo.

TELEFONUOKITE:

Phone: 220 S. State St.,
Wabash 2-9354 CENTRAL PARCEL SERVICE, Inc. Chicago 4, Ill.

KULTŪRINĖ KRONIKA

• Ramūnė Vilkutaitytė, gy-venanti Woodhaven, L. I. N. Y., pradeda universiteto studijas labai sėkmingai baigusi vie-tinę Franklin K. Lane Aukšt. mokyklą. Mūsų lietuvių buvo pirmoji mokinė. Jos ketverių metų pažymių vidurkis 93.17. Už savo pasižymėjimus moksle ir įvairiose veikimo srityse ji gavo Spaudos medali, Lotynų k. atsižymėjimą, Socialinų stu-dijų pagyrimo lapą, anglų kal-bos ir žurnalizmo medalius ir jos vardas buvo įrašytas į mo-kyklos bronzinę garbės lentą. R. Vilkutaitytės motina yra so-listo St. Baro sesuo, Lietuvoje buvusi mokytoja; tėvas Vytau-tas Vilkutaitis — yra buvęs ka-rininkas, čia dirba elektronikos srityje; jis yra sūnus Juozo Vil-kutaičio — Keturakio, autoriaus pagarsėjusio veikalo "Amerika pirtyje". R. Vilkutaitytė savo atostogas praleisdavo Nekalto Pras. seselių vienuolyno Putna-me, Conn., talkindama prave-dant mergaičių stovyklą.

• Stasio Lauciaus poema "Respublika" jau išėjo iš spau-dos. Joje įdėtas ir pagarsėjęs "Paradas". Knyga išleido Paš-vaistė, New York. Išspausdinta 500 egz. Kaina \$1.50. Ji bus pardavinėjama ir per platinto-jus, ir siuntinėjama knygos bi-čiulių klubo nariams. Tokį lite-ratūros mėgėjų klubą Pašvais-tės leidykla jau organizuoja. Ji ir baigiamą spausdinti liuksui-nį "Anykščių šilelio" leidinį bei kitas numatomas išleisti kny-gas platins panašiu būdu, tai yra principu, kad už knygą at-silyginama ją gavus.

• Juozo Bertelio liaudies dai-nos motyvais "Pas mano tėvu-žėlį" išspausdino savo pusla-piuose žurnalas "Muzikos Zi-nios".

BENDRAS APDRAUDIMAS
Automobilių, ligoninėje buv-imas, gaisro, gyvybės, bendras atsakomybės (Liability) ir kt.
E. A. KLINE
175 West Jackson Blvd.,
CHICAGO 4, ILL.
WEBSTER 9-4380
Namų tel. LINDEN 4-6104

Perskaityt "Draugą", duoki-te jį kitiems pasiskaityti.

PASIRUOSKITE ŠIŲ METŲ ATOSTOGOMS!

Šių metų atostogas planuokite jau dabar, kad galėtumėte turėti geresnį pasirinkimą ir lankytinų vietų ir lėktuvų ar laivų pasirinkimą

SEGHEITI TRAVEL BUREAU

2451 S. Oakley Ave., Tel. YA 7-3278, Chicago 8, Ill.

sutvarko dokumentus, parūpina kelionę lėktuvais, geležinkeliais, autobusais, laivais, kaip keliauti Europoje taip ir planuoti ato-stogas P. Amerikoj, Kanadoj ar ir pačioj Amerikoj įvair. vietose.

NELAUKIT, nes rytoj jau gali būti pervėlu

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilis ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimė ištikus neturėsite jokių nemalonių.

GENERALINIAI AGENTAI ŠIŲ kompanijų:
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE COMPANY
AMERICAN BONDING COMPANY
AMERICAN INDEMNITY COMPANY
DUBUQUE FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S FUND INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S INDEMNITY COMPANY
INDUSTRIAL INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
PACIFIC NATIONAL FIRE INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
RELIANCE INSURANCE COMPANY
UNIVERSAL INSURANCE COMPANY
WESTERN FIRE INSURANCE COMPANY
WESTERN CASUALTY & SURETY COMPANY
Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters

O'MALLEY and McKay, Inc.

222 W. Adams St. Room 800
Telefonas CENTRAL 6-5206

JŲS GALITE PASITIKETI DAKTARO PARASYTO RECEPTO TIKSLIU IŠPILDMU, KAI KREIPIATES Į MŪSŲ VAISTINĘ.

Kasdien išpildydami di-delį kiekį receptų, vartojame šviežius vaistus, kurie sėkmingai veikia. Turime vaistų didelį pasirinkimą ir pačių naujausių, vėliau-siai išrastų.

Kviečiame ir Jus duoti mums iš-pildyti Jūsų daktaro parašytą re-cceptą ir įsitikinsite, kad mūsų vai-siai švieži, kamos labai prieinamos.

DARGIS Drug Store

CHARLES DARGIS,
Reg. Pharmacist

2425 W. Marquette
Road
Chicago 29, Ill.
Tel. HEMlock 4-6050

Vaistinė atdara: Kasdien nuo 9:30 v. r. iki 9 v. v. Šeštadienį nuo 9:30 iki 6 v. v. Trečiadienį uždaryta.

Stasio Pilkos rečitalis

BALYS CHOMSKIS, Chicago, Ill.

Kultūros gyvenimas keičia veidus, rūbus, scenas. Ateina nauja energija, nauja dar aiškiai nesuvokiama ateitis, bet šaltinis trykšta jau skaidriu šaltu vandeniu.

Lietuvių studentai pasirodė vis dažniau ir plačiau mūsų kultūrinėje scenoje, išskleidami užmirštus faktus ir žmones. Sausio 29 d. Jaunimo Centre suorganizuotas Stasio Pilkos rečitalis, tai — produktingiausiaji veiklos forma: mylėti savąją gimtąją kalbą. Šioji meilė, kaip kiekviena meilė susiras tikruosius kelius stipriausiai jai pasireikšti.

Menininkas nesensta

Yra vietovių, kurios yra tampriai surištos su žmonėmis, kraštu ir laiku. Ar galima Lietuvą įsivaizduoti be Nemuno, Kauno — be Tumo — Vaižganto, operą be Kipro Petrausko, teatrą be Stasio Pilkos. Dramos teatras jį pažino visuose piūvuose. Jei jis tyli, nesirodo scenoje, vistic — jis teatru gyvena.

Koks jis yra dabar? Atsako jo dabartinis rečitalis.

Pilka įžengia į sceną — menininkas. Išorinis elegantiškumas, tiesus, nors vitalinė jėga ramesnė, lyriškesnis balsas, bet jis buvo dyvinio subrendimo ir klestėjimo stadijoje, kad vidinis tobulumas uždeda antspaudą kalbėjimo būdui, pozai ir gestams. Eugenijus Matuzevičius — „Seno draugo namuose“: paprastumas, šiluma, poeto balsas, kalba ir aktorius nieko nekludo, nieko nenutyla ir niekur savęs neveda. Ruduo ir vakaro prietema. Švelni valanda. Draugystė tarp dviejų žmonių nėra tik jausmas, bet vidinis saugumas. Ir taip plaukia Mačermio, Meko, Šlaito lyriniai eilėraščiai: žodis — alsavimas, žodis — sparnai, žodis — jausmų tramdytojas kalbos skambėjime. Kartais aktorius išmeta visą sakinį tyliu tonu ir sustoja prie vieno žodžio, tai — melancholinė moduliacija į sekantį motyvą, ir šviesos energija (Šlaito „Laiva“). Čia Pilka pasiekia harmoniją ir žodžio aiškumą sugestvyviai, sėdamas iš savo turtingos prigimties.

Radausko „Strėlė danguje“ buvo per daug interpretuojama rankų judesiais, kurie slinko su žodžiu viena kryptimi, kaip paralelės oktavo muzikoj. Lyrinis eilėraščių nepakenčia jokio

svetimo kūno ir jam dirigento nereikia. Taip pat skaitymas iš Putino „Sukilėliai“ atėmė iš klausytojų dalį tos poetinės iliuzijos scenoje. Staiga įeina į sceną konkretūs daiktai: akiniai, knyga. Nuo to momento klausytojai psichologiškai pradėjo skaituoti aktorius amžių, užmiršdami herojų kunigą Mackevičių.

Prancūzų dideli poetai skamba programoj jau savo sudėtyje: harmoningai ir dramatiškai. Viktor Hugo siūlo prieš mirstant priimti Leconte de Lisle'ą ir akademiją jo vieton. Paul Verlain sėdi kalėjime už pasikėsimą nužudyti savo draugą Arthur Rimbaud. Tokių poetų likimas dažnai esti nepaprastas, kaip gražių moterų: arba labai liūdnas, arba labai laimingas.

Pirmieji du poetai nesudarė aktoriui sunkumų, bet Verlain ir Rimbaud vertė skamba, kaip simfonija klavyros partitūroje. Atrodo, kad aktorius yra studijavęs juos originaliojo kalboje. Jei nematėme žėrinčių žodžių, žodžių kupinų šviesos prabangos, tai girdėjome ritmą, muziką.

Shakespeare iš Otello, Hamleto ir Richardo III monologai buvo aktoriaus praveisti dramatišku rezonansu: jausmų — valios tonu. Dramos eilutės juda, kaip judras, pasiutusio laukinio rūbas, sudarydamos įvairias formas, raukšles. Hamlete atsispaudo Kafkos bruožai, Richardas — šėtoniškas humoro tonas, cinizmo egoistas, nors aktoriaus dramatinis aštrumas turi jau lyrinio taiklingumo šėšlius. Bet viena aišku, kad Stasys Pilka kaip menininkas nesensta, ir jo horizontas dar labai platus.

50 m. nuo Čiurlonio mirties Rečitalio programoj dalyvavo ir jaunieji: pianistas Mangirdas Motekaitis ir Dalia Kučėnienė. Pianistas atliko Čiurlonio preliudus, Račiūno „Piemėnėlis“, Chopin (būtų geriau Debussy) valsą ir g-moll baladę. Trumpai apie jauną pianistą reikia pasakyti šiltų žodžių: pažangus, išradingas spalvose, ir fortepijonas pradeda kalbėti širdies kalba, o tolimesnė pastanga būtų — įjungti į tą kalbą ir savo išorę.

Dainininkė Dalia Kučėnienė parodė geres bandymo norus, bet ji — perankstyva gėlė pavasarį.

PIRMOJI VASARIO 16 SUKAKTIS

(Atkelta iš 1 psl.)

tai viena siela ir vienas kūnas. Mano ir Pranašio kalbos susilaukė didelio dalyvių pritarimo, išreikšto galingais ir gausingais plojimais.

Po kalbų prasidėjo pulko eisenos kareivinių link. Parapijos komiteto būstinės priegang stovėjo kilnieji svečiai, kleras su gerb. prelatu, kilmingi Panemunės parapijos ūkininkai, o priešaky ir iš šonų gausinga savanorių tėvelių minia. Pulkui praeinant, minia šaukė valio, mokslo skarelėmis, kepurėmis ir skrybėlėmis ir šaukė taip garsiai, kad nesigirdėjo orkestro ir savanorių dainos.

Vos tik spėjome papiepti ir pasitvarkyti, kaip išgirdome su da'nomis nuo bažnyčios pulko link slenkančią visuomenę. Nusukubėjau ją iškilmingai sutikti. Visi išklausė atstovų ir vieno kito iš savanorių tėvelių nuosirdžių sveikinimą. Į juos atsakyti pavadžiau šviesios atminties tuomet Pulko Puskarininkų Mokyklos viršininkui, vėliau pasiekusiam pulkininko laipsnį.

Jurgis Gliuda, draugo romano konkurso juri komisijos pirm., ir kun. dr. V. Rimšelis degina vokus konkurse dalyvavusių autorių, bet premijos nelaimėjusių.

Sveikinusi visuomenę, orkestrij palydint, grįžo prie bažnyčios ir iš ten išsikirstė didžiai patenkinta įspūdžiais. Nors ir sakoma, kad pirmieji blynai už tvoros, bet šį kartą įvyko priešingai. Vargu, ar kur 1919 metais taip liko pagerbta Vasario 16, kaip kad tai buvo padaryta A. Panemunėje. Vėliau niekur nemačiau tos sukaikties švenčiant su tokiu nuosirdumu, kilnumu ir tokia vėnybe, kaip kad buvo 1919 metais Panemunėje. Pasibaigus Panemunėje visoms apeigoms, nuvykau Kauną pažūrėti, kaip ten Vasario metinių pirmoji sukaiktis paminėta. Pravažavau okupantų užimtus Šančius ir įvažiavau į patį miestą, pasijutau, lyg būčiau kitoje mums svetimoje, valstybėje: niekur nė mažiausios šventės žymės, net valstybiniai trobesiai nepapuošti tautinėmis vėliavutėmis; visur jaučiama eilinė darbo diena.

Užvažiavau pas savo didelį bičiulį, gerb. Kauno komendantą, buvusį pulko pirmąjį ūkio dalies viršininką, karininką Juozą Mikuckį, pagarsėjusį jau nuo seniai, kaip ne eilinį poetą, kilnų tėvynės sūnų, dar tremtyje pradėjus organizuoti raitelių būrį tėvynei ginti. Klausiu jį: „Kaip tu, mielas Juozeli, didis tėvynės sūnus, ryžais užmiršti, jog šiandien Vasario 16-tos pirmoji sukaiktis? Nematau nė mažiausios žymės, jog Kaunas — Lietuvos laikinoji sostinė“. Į tai susigraudinęs man karininkas Mikuckis pareiškė: „Mat, Vade, tu esi Panemunė, elgiesi savarankiškai ir jautiesi valdovu ne tik Panemunėje, o ir net už Panemunės ribų. Tai begpuga tau buvo Vasario 16-tos sukaiktis tinkamai paminėti, gi aš čia esu ministerio p'rimininko įsakymų klmus vykdytojas. Ministeris pirmininkas Slezevičius, kad nerzintų „žasų“, atseit, okupantų, ir nesukeltų „ermiderio“ Soldatenratho narių tarpe, uždraudė Vasario 16-tos minėjimą“. Kad miela Juozeliui kiek pataisyčiau nuotaiką, išskveičiau su savim Panemunėn, kad ten

kaip pvz.: didž. gerb. p. pulkininkas Kazys Ališauskas, vienas iš pirmųjų pulko savanorių, didis savanorių kvieslys ir didis kovotojas su raudonųjų agentais, jam šį darbą kludanciais, vienas iš pirmųjų pirmosios laidos karininkų ir, kiek girdėjau, rašęs antrojo pulko istoriją, ar bent renkas istorijai medžiagą, turįs gerą iškalbą ir neblogą plunksną. Jis galėtų čia mano pareikštas mintis paryškinti ir Panemunės gyvenimą daug geriau nušviesti. Gerb. pirmasis Kauno komendantas poetas Mikuckis galėtų sukurti Vasario 16-tai ode, ar kaip kitaip tos šventės reikšmę išskelti.

1961 m. vasario 19 sueina šimtas metų nuo panaikinimo Lietuvoje baudžiavos. Manau, kad būtų pravartu šiuos du minėjimus Vasario 16 ir 19 sujungti, nes jie vienas į kitą panašūs. Vienas kalba apie laisvę valstybei, kitas gi apie piliečių laisvę nuo baudžiavos. Tikiu, kad tam reikalui atsirastų sturesnių už mane gerbiamų rašytojų. Dieve, jiems padėk! Nenoriu su savo trigrašiu jiems užbėgti už akių.

KRONIKA

• Vienybė, Brooklyne leidžiamas savaitraštis, sulaukė 75 m. sukaikties. „Vienybė Lietuvių“ buvo įsteigta 1886 m. vasario 10 d. Juozo Paukščio ir Antano Pajaujo. Išleidama savaitinis laikraštis sukaikties numeris, „Vienybė“ teisingai pastebi: „Vienybė yra vienintelis laikraštis pasaulyje, kuris be pertraukos ėjo nuo pat mūsų tautinio atgimimo aušros“. Pirmasis jos redaktorius yra buvęs Dom. Bačkauškas. Paskiaul keitėsi redaktoriai, laikraščio kryptis; dabar tą savaitraštį redaguoja ir leidžia rašyt. J. Tysliava.

• Prof. Mykolas Biržška rengia žodynėlį prof. Vaclo Birnėje įvykusio minėjimo dalyvis, žiškios sudarytai knygai: „Stu-

BŪKITE APSIRŪPŲ VISADA SKANIAIS GAMINIAIS, kad galėtumėt pavašinti saviškius ir taip pat atsilankiusius svečius!

Cikagiečiams jau gerai yra žinomas puikus Brighton Bakery gaminių skonis. Gyvenantieji ne Cikagoje dabar taip pat gali apsirūpinti skaniais BRIGHTON BAKERY gaminiais: Raguočių (Baumkuchen), lietuviškais biskvitais, įvairių skonų pyragais, aguoninėm babbkom, medau-ninkais, mazurkoms, lietuviško skonio keksais, įvairiais tortais, aštuonių rūšių duona ir kitais gaminiais. Tuos visus gaminius BRIGHTON BAKERY pasiųs jums paštu. Reikalaukite gaminių kainorščio, iš kurio pasirinksite kas jums yra reikalinga. Cikagiečiai gali vietoje (kepykloje) gauti jau pagamintą prancūzišką teslą, iš kurios patys namie pasigamins sau pageidaujamus kepinus.

BRIGHTON BAKERY

2457 West 46th Street
Chicago 32, Illinois Telef. Virginia 7-1250

BRIGHTON BAKERY GAMINIŲ REIKALAUKITE
VISOSE MAISTO KRAUTUVĖSE

GUZAUŠKŲ BEVERLY HILLS GELINYČIA

Geriausios gėlės dvi vestuvių, banketų, laidotuvių ir kitų papuošimų
2443 WEST 63rd STREET
Telef. PR 8-0833 PR 8-0834

DIDŽIAUSIA IR MODERNISKAUSIA PAMINKLŲ DIRBTUVĖ CHICAGOJE

Pirkite tiesiog iš gamintojo ir sutaupysite!

John Savickas
Monuments
11849 So. Kedzie
Chicago 43, Ill.

Jūs pasirinkimui didžiausias rinkinys gatavų pavyzdžių.

Dėl susitarimo (appointment) galite pašaukti kiekvieną laiką.
Telefonai: BE 8-3632 arba BE 3-4718

Atidara kasdien ir sekmadieniais nuo 8 val. ryto iki 5 v. vak.

dentai iš Lietuvos XV—XVIII „Aleksandro“ II d. (Chica a. užsienio universitetuose); goje) ir „Dėl mūsų sostinės“ knyga galutinai paruošiama (Vilniaus atsiminimų) antra da-spaulda. Jau atiduota spaudai lis (Londone).

EDVARDAS SAUNGRIS — GELININKAS

Paruošia gėles iš savo šiltadaržių vestuvėms, krikštynoms ir kitoms iškilmėms. Parūpins gėles ne tik laidotuviams, bet ir gėles sodinti ir puošti namų ir šauk artimųjų.

3942 W 111th St., PR 9-1355 ir 9-1356

PIRKITE DABAR TIESIUG NUO
MR. NELSON

SAVININKO

SAINT CASIMIR
MONUMENT CO.

3914 West 111th Street

Didžiausias Paminklams Planų

Pasirinkimas Visame Mieste

Telef. — CEDarcrest 3-6335

Vienas blokas nuo kapinių

Laidotuvių Direktorai
MAZEIKA & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.
TRYS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS
MAŠINOMS VIETA
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

J. F. EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
TRYS MODERNIOS KOPLYCIOS
4605-07 South Hermitage Avenue
Tel. YA 7-1741-2
4330-34 South California Avenue
Telefonas LA 3-0440 ir LA 3-9852
AMBULANCE PATARNAVIMAS DIENĄ IR NAKTĮ

Petkus
TEVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
TRYS MODERNIOS KOPLYCIOS
2533 West 71st St. Telef. GROvehill 6-2345-6
1410 S. 50th Ave., Cicero. TOWNhall 3-2108-09
AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

Ambulansų patarnavimas dieną ir naktį. Reikale šaukite mus.

Mes turime koplyčias visose Chicago ir Roselando dalyse ir tuojau patarnausime.

SEKANTIEJI YRA NARIAI CHICAGOS LIETUVIŲ LAIDOTUVIŲ DIREKTORIŲ ASOCIACIJOS

PETRAS BIELIONAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. LAFayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401

PETRAS P. GURSKIS
659 WEST 18th STREET Tel. SEeley 3-5711

POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COmmodore 4-2228

JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138—1139

VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLYmpic 2-1008

STEPONAS C. LACKAWICZ
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIRginia 7-6672

VANCE FUNERAL HOME
1424 S. 50th AVE. OLYmpic 2-5245 ir TOWNhall 3-9687

Skaitykite ir platinkite dienraštį „Draugas“

PASIRUOŠKITE ŽIEMAI

Leiskite mums patikrinti Jūsų centrinį apšildymą

Pakeičiame į
GAZO—ALYVOS
apšildymą

Paruošta
KURENAMA ALYVA
Filmas patarnavimas
išsimokėjimo sąlygos

ANGLYS
Komerčiams
Rezidenciniams namams

STURBLIAIS ISVALOMI
Boileriai—
Center, krosny

GAPS ALYVA • ANGLYS
Kreipkitės į mus visais apšildymo ir air-conditioning reikalais

2735 W. 63rd St. Dieną ar naktį PROs. 6-6677

Mes įrengiame — Mes
aptarnaujame

• Stokerius — Boilerius

• Anglines krosnis — Aly-

vos degintuvus

• Karšto vandens

šildytuvus

Pardavėjas: Vincas Doba

</